

UUDET TUULET

ISOJOKI, KARIJOKI, KAUAJOKI, KURIKKA, TEUVA

*Suupohjan paikallinen
kehittämisstrategia
vuosille 2014-2020
ja hakemus
LEADER-toimintaryhmäksi*

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahoitus:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

LEADER

Suupohja

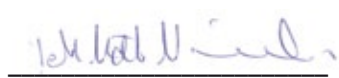

Suupohjan paikallinen kehittämisstrategia vuosille 2014-2020 ja hakemus paikalliseksi toimintaryhmäksi

Kunnioitavasti Maa- ja metsätalousministeriölle

Kauhajoella 6.6. 2014

SUUPOHJAN KEHITTÄMISYHDISTYS RY HALLITUS JA OHJELMAN VALMISTELUTYÖRYHMÄ

Veli-Matti Niemelä
puheenjohtaja

Paavo Mattila
toiminnanjohtaja

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO.....	3	6.3.5. Prioriteetit.....	14
2. TOIMINTA-ALUEEN SOSIOEKONOMINEN KUVAAUS.....	4	6.4. Kylien kehittäminen ja peruspalvelut.....	14
2.1. Sijainti ja väestö.....	4	6.4.1. Visio.....	14
2.2. Elinkeinorakenne.....	4	6.4.2. Tavoitteet ja toimenpiteet.....	14
2.3. Väestön muutos.....	5	6.4.3. Ympäristö, innovaatiot ja ilmastonmuutos.....	15
2.4. Asukkaiden mielikuva alueesta ja maaseudun tulevaisuudesta.....	5	6.4.4. Mittarit.....	15
3. KEHITTÄMISSTRATEGIAA TOTEUTTAVA TOIMINTARYHMÄ.....	5	6.4.5. Prioriteetit.....	15
3.1. Yhdistyksen hallitus ja sen edustavuus.....	6	6.5. Aktiivinen asukas.....	15
3.2. Yhdistyksen toimintaperiaatteet.....	6	6.5.1. Visio.....	15
3.3. Yhdistyksen toimisto ja taloushallinto.....	7	6.5.2. Tavoitteet ja toimenpiteet.....	15
3.4. Yhdistyksen asiakkaat ja sidosryhmät.....	8	6.5.3. Ympäristö, innovaatiot ja ilmastonmuutos.....	16
4. KEHITTÄMISSTRATEGIAN LAATIMISPROSESSI.....	8	6.5.4. Mittarit.....	16
4.1. Paikallisen kehittämisstrategian valmistelutyö.....	8	6.5.5. Prioriteetit.....	16
5. ALUEEN KEHITTÄMISTARPEET JA –MAHDOLLISUUDET.....	9	6.6. Kehittämisstrategian indikaattorit ja tavoitteet.....	16
5.1. Vahvuuksien hyödyntäminen.....	9	7. KEHITTÄMISSTRATEGIAN RAHOITUSUUNNITELMA.....	18
5.2. Heikkouksien torjuminen.....	9	8. SUUPOHJAN KEHITTÄMISSTRATEGIAN YHTEISTYÖ, YHTEEN-SOPIVUUS JA TÄYDENTÄVYYS ALUEEN MUIDEN OHJELMIEN KANSSA.....	19
5.3. Mahdollisuuksien hyödyntäminen.....	9	8.1. Kansallinen alueiden/toimintaryhmien välinen yhteistyö.....	19
5.4. Uuhiin varautuminen.....	10	8.2. Kansainvälinen yhteistyö.....	19
6. KEHITTÄMISSTRATEGIAN KUVAAUS, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET.....	11	8.3. Suupohjan kehittämisstrategian yhteensopivuus ja täydentävyys alueen muiden ohjelmien kanssa.....	19
6.1. Pienyrittäjyys ja työpaikat.....	11		
6.1.1. Visio.....	11		
6.1.2. Tavoitteet ja toimenpiteet.....	11		
6.1.3. Ympäristö, innovaatiot ja ilmastonmuutos.....	12		
6.1.4. Mittarit.....	12		
6.1.5. Prioriteetit.....	12		
6.2. Biotalous ja kestävät energiaratkaisut.....	12		
6.2.1. Visio.....	12		
6.2.2. Tavoitteet ja toimenpiteet.....	12		
6.2.3. Ympäristö, innovaatiot ja ilmastonmuutos.....	13		
6.2.4. Mittarit.....	13		
6.2.5. Prioriteetit.....	13		
6.3. Digitaalinen Suupohja.....	13		
6.3.1. Visio.....	13		
6.3.2. Tavoitteet ja toimenpiteet.....	13		
6.3.3. Ympäristö, innovaatiot ja ilmastonmuutos.....	14		
6.3.4. Mittarit.....	14		

Liitteet:

Liite 1 Hankkeiden valintakriteerit

1. JOHDANTO

Tässä Suupohjan Kehittämisyhdistys ry:n laatimassa, Suupohjan alueen paikallisessa kehittämisstrategiassa esitellään alueen kehittämisen visioita ja tavoitteita ohjelmakautta 2014–2020 varten. Strategia on samalla *hakemus Leader-toimintaryhmäksi*. Suupohjan Kehittämisyhdistys ry on paikallinen Leader-ryhmä, joka on toiminut aikaisemmin Suupohjan alueella: Isojoki, Jurva, Karijoki, Kauhajoki ja Teuva. Tulevalla ohjelmakaudella uusi kasvanut toiminta-alueemme on Isojoki, Karijoki, Kauhajoki, Teuva ja uutena Kurikan kaupunki.

Suupohjan kehittämisstrategian sisältö pohjautuu laaja-alaiseen, osallistuvaan, alhaalta ylös periaatteiden mukaisesti tehtyyn valmistelutyöhön. Valmisteluprosessi aloitettiin Suupohjassa keväällä 2012. Strategia on muotoutunut paikallisten toimijoiden ehdotusten, ideoiden ja visioiden pohjalta. Valmistelutyöhön on osallistunut useita kymmeniä henkilöitä eri teemaryhmissä, kokouksissa ja avoimen ideahaun kautta.

Strategian perustana on Suupohjan alueen vahvuuksien, heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien tarkastelu. Tämän analyysin sekä aikaisempien kehittämiskokemusten ja ohjelmien pohjalta on rakennettu visio, alueen haluttu tahtotila tulevaisuudessa.

Suupohjan Leader-ohjelman visio 2020 on seuraava:

”Suupohja on vuonna 2020 elinvoimainen ja innovatiivinen maaseutualue, joka tarjoaa yrittäville ja yritteliäille asukkailleen ajanmukaiset palvelut viihtyisässä asuinympäristössä. Alueen asukkaat ja kilpailukykyiset yritykset ovat aktiivisesti mukana kestävässä kehitystyössä ja verkottuvat alueelliseen, kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Omaleimainen, vahva kulttuuritarjonta vahvistaa asukkaiden identiteettiä ja viihtyvyyttä sekä alueen vetovoimaisuutta.”

Kehittämisstrategian visioon päästään seuraaviin painotuksiin panostamalla:

1. Edistetään yritysten syntymistä ja jo olemassa olevien yritysten kilpailukykyä, kannattavuutta ja kansainvälistymistä.

Edistetään yrittäjyyden syntymistä uusille toimialoille ja hyödynnetään alueen vetovoimatekijöitä entistä paremmin myös elinkeinotoiminnassa.

2. Edistetään biotaloutta ja kestävien energiaratkaisujen hyödyntämistä.

3. Tuetaan hyvien verkkoyhteyksien rakentamista ja hyödynnetään nopeaa tietoverkkoa uudenlaisten palveluiden tuottamiseen ja jakamiseen. Kehitetään suupohjalaisten tietoteknistä osaamista.

4. Kehitetään asumista ja ympäristöä alueella. Edistetään uusien toimintamallien ja –ratkaisujen kehittämistä palvelujen tuottamiseen. Edistetään lähidemokratiaa ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä.

5. Edistetään alueen kulttuuritoimintaa. Vahvistetaan kulttuurin ja yhteistyön avulla asukkaiden paikallista ja alueellista identiteettiä. Alueen asukkaita kannustetaan omaehtoisesti kehittämään asuinpaikkaansa ja tarjotaan heille tietoa ja koulutusta kehittämistyöhön. Edistetään alueen kansainvälistymistä.

Muuttuva toimintaympäristö luo mahdollisuuksia

Suupohja on Etelä-Pohjanmaalla sijaitseva, yli 38 000 asukkaan maaseutualue, joka ei sijaitse minkään suuremman kasvukeskuksen välittömässä läheisyydessä. Alueen toimijat eivät voi keskeisesti nojautua minkään suuren keskuksen vetovoimaan, mahdollisuuksiin ja palveluihin. Paikallisten ihmisten on siten yhteistyön kautta itse luotava tulevaisuuden mahdollisuutensa.

Suupohjalaiset ovat kiinnostuneita palvelujen lisäksi omaan lähiympäristöönsä liittyvistä kysymyksistä. Alueen asukkaiden omaehtoisen aktiivisuuden tukemisella vahvistetaan heidän kiinnostustaan ja sitoutumistaan oman asuinalueensa kehittämiseen. Alueellinen toiminta vahvistaa identiteettiä ja antaa pohjaa yhteiselle näkemykselle oman asuinalueen kehittämisestä.

Keskeisiä kysymyksiä tätä ohjelmaa pohdittaessa ovat olleet:

- Miten alueen yritykset kehittyvät, verkostoituvat tai erikoistuvat globaalissa maailmassa?
- Miten kestäväällä tavalla edistetään paikallisiin resursseihin pohjautuvaa biotaloutta.
- Miten alueen asukkaat ja yrittäjät pystyvät omaksumaan tietoyhteiskunnan tuomat uudenlaiset mahdollisuudet asumiseen, työntekoon ja vapaa-aikaan liittyen?
- Miten vastataan palvelu- ja väestörakenteen muutokseen?
- Miten vahvistetaan alueen asukkaiden elämänlaatua ja muutetaan alueen vahva yhteisöllisyys ja aktiivinen harrastustoiminta alueen vetovoimatekijäksi?

Aikaisempi kehitystyö

Aikaisemmat Leader-ohjelmat ovat olleet menestys Suupohjassa. Ne ovat merkittävästi vaikuttaneet Suupohjan aktivoitumiseen, uusien työpaikkojen syntymiseen ja laaja-alaisen kehittämisprosessien käynnistymiseen. Leader-toimintatavan periaatteet ja mallit ovat laajentuneet seudulla onnistuneesti myös koko seudun kehittämispolitiikkaan. Toivomme, että onnistumme myös jatkossa tämän ohjelman kautta yhdessä tuomaan Uusia tuulia alueelle. Tiedämme kuitenkin, että pelkästään menestyksellä historia ja yhdessä valmisteltu ohjelma eivät yksin riitä. Tarvitsemme ohjelman toteutuksessa paljon alueemme toimijoiden aktiivisuutta, innostusta, kehityshakuisuutta ja ennakkoluulottomuutta, sekä tarvittaessa myös ripauksen tervettä nöyryyttä.

Ohjelmakauden 2007-2013 osalta Leader-hankkeita rahoitettiin Suupohjassa 31.12.2013 mennessä yhteensä 126 kpl ja tuohon mennessä käytettävissä ollut EU-rahoitusosuus saatiin sidottua 100 %:sti. Rahoitetuista hankkeista 64 kpl oli suoria yritystukia. Leader-ohjelman elinkeinollisuus on entisestään korostunut ja tähän ovat vaikuttaneet muun muassa yritysten yleisesti huonontunut taloustilanne ja tiivis yhteistyö Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymän elinkeinoasiamiesten kanssa. Yrittäjät tai yrittäjiksi aikovat saavat tarvitsemaansa apua elinkeinoasiamiehiltä ja jos on tarvetta rahoitukselle, ohjautuvat asiakkaat luontevasti myös kehittämisyhdistyksen asiakkaiksi. Yhteistyötä edesauttaa toimistomme sijaitseminen teknologiakeskus Logistian samalla käytävällä. Ohjelmakaudelle myönnettyyn rahoituskehykseen haettiin lisäystä vuonna 2011 ja sitä myös myönnettiin. Lisärahoitusta haettiin myös keväälle 2014. Ohjelmakauden 2007-2013 osalta 31.12.2013 mennessä sidottu julkinen rahoituskehys oli 5.626.100 €.

Suupohjan Kehittämisyhdistys ry:n hallitus ja ohjelman valmistelutyöryhmä haluavat kiittää kaikkia niitä suupohjalaisia toimijoita ja alueen asukkaita, joiden ajatuksiin ja näkemyksiin tämä kehittämisstrategia pohjautuu. Alhaalta ylös -tyyppinen suunnitteluprosessi on jälleen kerran osoittanut vahvuutensa. Kiitämme vielä ohjelman kirjoittajia, jotka ovat istuneet kammiossaan tiivistämässä suunnitteluprosessin tuottamaa erittäin runsasta aineistoa uudeksi strategiaksi.

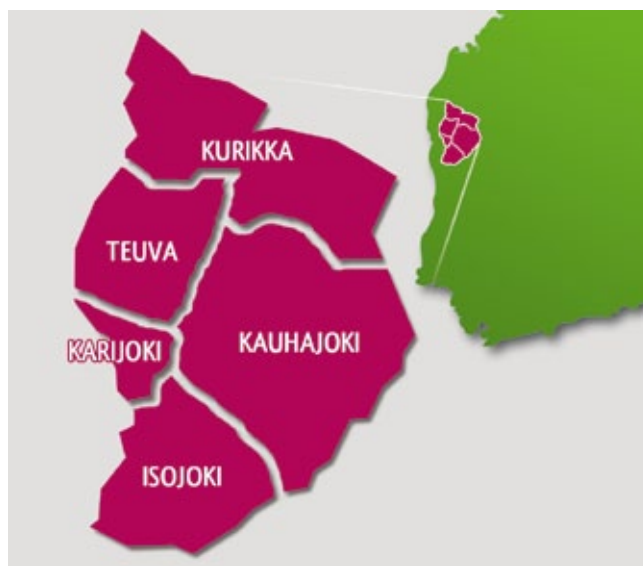
Lopuksi haluamme muistuttaa, ettei Suomen kilpailukyky ja hyvinvointi riipu vain kansallisen tason ohjelmista ja päätöksistä, vaan koko maan kyvystä edistää innovaatioita, oppia uutta, kehittyä ja toimia yhdessä. Me toivomme ja uskomme, että tämä ohjelma omalta osaltaan edistää suupohjalaisten kykyä ja mahdollisuuksia omaksua ja oppia uutta, innovoida, tehdä yhteistyötä, kehittyä ja voida hyvin.

2. TOIMINTA-ALUEEN SOSIO-EKONOMINEN KUVAUS

2.1. Sijainti ja väestö

Suupohjan Kehittämisyhdistyksen toiminta-alue koostuu Isojoen, Karijoen ja Teuvan kunnista ja Kauhajoen ja Kurikan kaupungeista, jotka kaikki sijaitsevat Länsi-Suomen läänissä ja Etelä-Pohjanmaan maakunnassa. Toiminta-alue rajautuu etelässä Pohjois-Satakuntaan, lännessä Suupohjan rannikkoalueeseen ja pohjoisessa ja idässä eteläiseen Seinäjoen seutuun. Tässä kehittämisstrategiassa käytetään yhdistyksen toiminta-alueesta nimitystä Suupohja.

Toiminta-alueen kokonaispinta-ala oli 1.1.2012 3 588 km² ja asukasmäärä 31.12.2012 38 133. Kaikissa toiminta-alueen kunnissa väestökehitys on negatiivinen. Prosentuaalinen muutos väkiluvun kehityksessä vuosina 2011-2012 oli pienin Kauhajoella (-0,2) ja suurin Isojoella (-2,7). Alueen keskimääräinen asukastiheys oli 31.12.2012 9,4 asukasta/maa-km². Koko toiminta-alue luetaan uuden maaseutumäärittelyn mukaan maaseuduksi eikä alueella ole yhtään kaupunkimaista taajamaa.

Kuva 1. Kartta Suupohjan kehittämisyhdistyksen toiminta-alueesta

2.2. Elinkeinorakenne

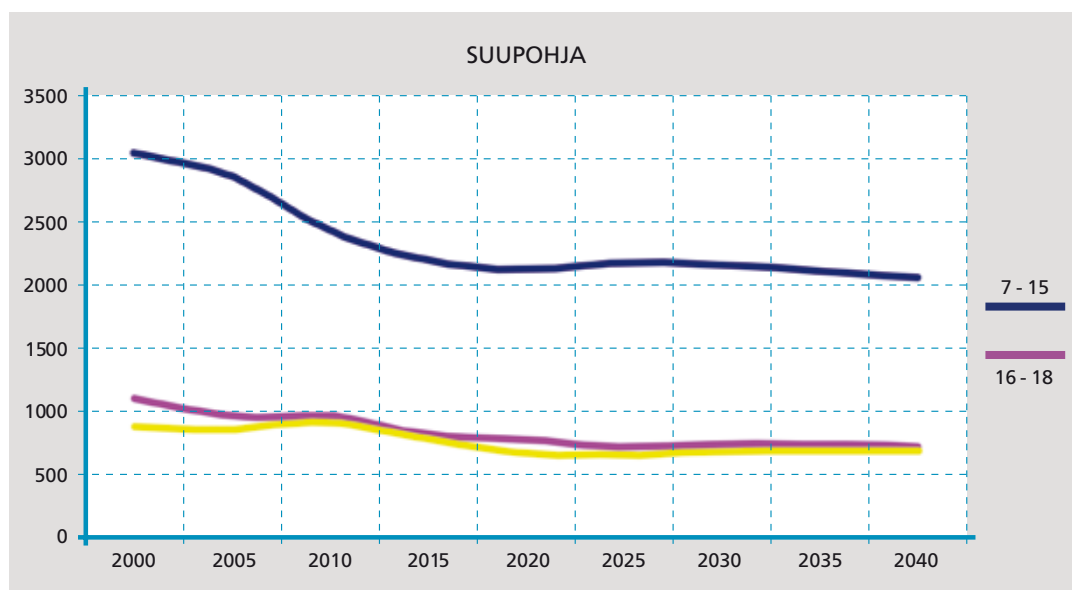
Alueen kuntien elinkeinorakenne oli 31.12.2010 sellainen, että alkutuotannon työpaikkojen osuus oli keskimäärin 18 %, jalostuksen 30 % ja palvelujen 51 %. Kuntien keskimääräinen työttömyysaste oli 31.12.2010 9,6 %. Yrityksiä alueella oli vuoden 2012 alussa 2 909 kpl ja maatiloja vuoden 2013 tietojen mukaan 1 467 kpl.

Suupohjan elinkeinorakenne poikkeaa koko maan keskimääräisestä elinkeinorakenteesta. Alkutuotannon osuus on selvästi koko maan ja myös Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa korkeampi. Tähän vaikuttaa etenkin Isojoen ja Karijoen suuri alkutuoto.

tantovaltaisuus. Näiden kuntien maatalous on toisaalta pitkälle erikoistunutta muun muassa perunan ja juuresten tuotantoon. Suupohja onkin merkittävä ruokaperunan tuotannon ja jalostuksen keskittymä, jonka osuus on koko maan ruokaperunan tuotannosta 50 %. Lisäksi karja- ja metsätalous on alueella merkittävää ja Suupohjasta löytyy myös Suomen suurin öljypellavan viljelyalue. Suupohjan teollisuuden kolme kärkeä ovat materiaalinkäsittely ja logistiset järjestelmät, huonekalu- ja elintarvikeala. Valtakunnallisesti merkittäviä toimialakeskittymiä Suupohjassa on perunan lisäksi huonekalujen valmistuksessa ja materiaalinkäsittelyalalla.

2.4. Asukkaiden mielikuva alueesta ja maaseudun tulevaisuudesta

Vuonna 2011 tehtiin Kauhajoen kaupungin ja Teuvan, Isojoen ja Karijoen kuntien osalta imagotutkimus, johon saatiin yhteensä 423 vastausta. Kohderyhmän muodostivat seudun tulomuuttajat, seudulta pois muuttaneet, seudulla pidempään asuneet ja potentiaaliset asukkaat eli ympäristökunnissa asuvat. Tutkimuksen mukaan Suupohjan vetovoimatekijöiksi nousivat maaseutu, luonto ja rauhallisuus. Tunnettuja asioita olivat muuan muassa Karijoen Susiluola, alueen joet ja kansallispuistot. Suupohjassa tällä hetkellä asuvista vastaajista 98 % voisi suositella nykyistä asuinpaikkakuntaansa ja 93 % heistä valitsisi saman asuinpaikkakunnan ehdottomasti tai luultavasti uudelleen. Tutkimuksen mukaan Suupohjassa asuvaa henkilöä voi kuvailla seuraavilla ominaisuuksilla: pienellä paikkakunnalla viihtyvä, maalainen, rehellinen, ahkera, ystävällinen ja luontoa sekä rauhaa rakastava.

Etelä-Pohjanmaan Leader-ryhmillä oli Kauhajoen Ruokamessuilla 2012 osastolla valokuvatyöpaja, jossa vierailijat saivat valita näytillä olevista kuvista kolme sellaista, jotka heidän mielestään parhaiten kuvasivat heidän tulevaisuuden maaseutuaan. Kuvatyöpajaan saatiin messujen aikana yhteensä 750 vastausta. Työpajan tuloksista nousivat vahvimmin seuraavat maaseutua kuvaavat ominaisuudet: maaseutu ruuantuotannon paikkana,

maaseudun luontoarvot ja nostalgian ja perinteiden maaseutu.

SUUPOHJA									
ikäryhmät	2000	2005	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040
7 - 15	3 042	2 861	2 423	2 189	2 117	2 172	2 165	2 114	2 066
16 - 18	1 100	965	965	823	779	724	740	745	728
19 - 21	883	864	918	785	671	658	679	687	690

Kuva 2. Väestöennuste 2009 - 2040: 7-15-, 16-18- ja 19-21 -vuotiaat (Kurikka ei mukana). Lähde: Tilastokeskus

2.3. Väestön muutos

Kaikista kehittämistoimenpiteistä huolimatta väestön kehitys on alueella negatiivinen. Alueen asutus on keskittynyt Kauhajoen ja Kurikan kaupunkeihin, joissa asuu lähes 75 % alueen asukkaista. Alhainen asukastiheys keskustaajamien ulkopuolella haastaa kehittämään uusia tapoja järjestää yksityisiä ja julkisia palveluita. Väestörakenne on myös vinoutumassa nopeasti ja ikääntyneiden lukumäärä on voimakkaassa kasvussa. Ikärakenteen osalta haastavimpia kuntia alueella ovat Isojoki ja Karijoki. Koko alueen osalta 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä oli 31.12.2011 keskimäärin 26 %, 15-64 -vuotiaiden osuus 60 % ja 0-14-vuotiaiden 14 %. Suupohjan taloudellinen huoltosuhde oli 31.12.2011 1,53 eli sataa työllistä kohden on 153 ei-työllistä eikä tilanne ole tästä ainakaan parantunut.

3. KEHITTÄMISSTRATEGIAA TOTEUTTAVA TOIMINTARYHMÄ

Suupohjan paikallisen maaseudun kehittämisstrategian 2014-2020 laatimisesta ja toteuttamisesta vastaa aikaisempien Leader-ohjelmien tapaan Suupohjan Kehittämisyhdistys ry. Yhdistys on vuonna 1996 perustettu puolueeton, sitoutumaton ja kumppanuuspohjainen paikallinen kehittäjä. Yhdistys perustettiin LEADER II-ohjelman hakuprosessin yhteydessä ja siitä lähtien on Suupohjassa toteutettu LEADER II, LEADER+ ja LEADER-ohjelmia.

30.4.2014 Suupohjan Kehittämisyhdistyksellä oli 160 jäsentä. Yhdistyksellä oli 77 henkilöjäsentä, 78 yritys- ja yhteisöjäsentä ja 5 kuntajäsentä. Jäsenmaksu on henkilöjäsenten osalta 17 €/v, yritys- ja yhteisöjäsenten osalta 35 €/v ja kuntien osalta 170 €/v. Merkittävän positiivisen muutoksen yhdistyksen jäsenmäärään tulee tekemään toiminta-alueen laajentuminen koko Kurikan alueelle uuden ohjelmakauden alkaessa. Jäsenhankintaan liittyvät toimet kohdistetaan lähivuosiin pääosin kanta-Kurikan alueelle. Jäsenmäärä kasvaa kokoajan myös yhdistyksen omista varoista myönnettävän VIRE-rahoituksen takia, koska tukea voi hakea vain yhdistyksen jäsenet. Ote yhdistyksen jäsenrekisteristä, säännöt ja yhdistysrekisteriote on esitetty liitteissä 1-3.

3.1. Yhdistyksen hallitus ja sen edustavuus

Yhdistyksen hallituksessa on Leader-toiminnan periaatteiden mukaisesti edustettuna tasapuolisesti alueen kuntien, yhteisöjen ja yksityisen sektorin edustajia. Yhdistyksen hallituksessa on yhteensä 15 varsinaista ja 15 varajäsentä. Yhdistyksen hallituksen puheenjohtajana toimii Veli-Matti Niemelä Karijoelta. Yhdistyksen hallituksen alaisuudessa toimii työjaosto, jonka tehtävänä on valmistella hallitukselle esitettävät yhdistyksen henkilöstöhallintoon liittyvät asiat sekä toimia toiminnanjohtajan ja muiden työntekijöiden välittömänä työnantajana. Hallituksen alaisena toimivat myös yritys- ja hankejaostot, joiden tehtävänä on käsitellä hankeaihiota ja -hakemuksia ennen hallituksen käsittelyä. Jaostot tekevät myös hankkeisiin liittyviä linjauksia. Yhdistyksen hallituksen jäsenet ja heidän taustayhteisönsä on esitetty liitteessä 4.

3.2. Yhdistyksen toimintaperiaatteet

Suupohjan Kehittämisyhdistykselle tehtiin vuoden 2012 aikana laatukäsikirja, joka antaa kokonaisvaltaisen kuvan yhdistyksen toimintaperiaatteista, rakenteesta, toiminnasta, prosesseista, resursseista, asiakkaista ja sidosryhmistä ym. toimintakäytännöistä sekä ulkopuolisille että yhdistyksen omalle henkilöstölle. Laatutyön yhteydessä yhdistyksen toiminta-ajatuksiksi muotoutui paikallisten palveluiden ja työllisyyden sekä alueen ja sen asukkaiden viihtyvyyden lisääminen osallistumalla seudulliseen kehittämiseen sekä rahoittamalla ja toteuttamalla hankkeita. Yhdistyksen visiona on olla vuonna 2020 Suupohjan alueen arvostettu kehittämisen ja rahoituksen asiantuntijaorganisaatio, joka tiedottaa, neuvoa ja kannustaa alueen asukkaita kehittämään seutukuntaa ja sen palveluita huomioiden uudet toimintatavat ja kestävä kehitys. Yhdistys on mukana myös vuonna 2013 aloitetussa, maaseutuverkostoyksikön koordinoimassa LEADER-toimintaryhmien laatutyössä.

Yhdistyksen arvot kuvastavat toimintaa ja muistuttavat, mitkä asiat on koettu yhdistyksessä tärkeiksi. Yhdistyksen toimintaa ohjaavat seuraavat arvot:

**Paikallisuus, Asiakaslähtöisyys, Elinvoimaisuus,
Avoimuus ja Aktiivisuus.**

Paikallisuus on tärkeä voimavara yhdistyksen toiminnassa. Paikallisuus tarkoittaa, että olemme toimija, joka pyrkii edistämään alueen kehittämistä ja toimii "aidosti lähellä asiakasta". Yhdistys arvostaa paikallisuutta ja alueella tehtävää yhteistyötä.

Asiakaslähtöisyys tarkoittaa yhdistyksessämme sitä, että pyrimme toiminnassamme huomioimaan jokaisen asiakkaan yksilölliset tarpeet. Palvelumme ovat monipuolisia ja olemme sekä joustavasti että tasa-arvoisesti asiakkaiden tavoitettavissa ja käytettävissä. Asiakaslähtöisyyttä korostetaan yhdistyksen kaikissa toiminnoissa, sillä asiakas on yhdistyksen toiminnan lähtökohta.

Yhdistyksen tavoitteena on elinvoimainen seutukunta. Alueen elinvoimaisuus on tärkeää, ja pyrimme toimintamme kautta vahvistamaan seutukunnan hyvinvointia ja elinkeinotoimintaa. Tarkoituksena on säilyttää Suupohja turvallisena, elinvoimaisena, kehittyvänä ja yritteliäänä seutuna ja asuinpaikkana.

Avoimuudella pyrimme varmistamaan toimintamme läpinäkyvyyden. Toimimalla avoimesti vahvistamme asiakkaiden ja muiden sidosryhmien luottamusta meihin. Toiminnastamme tiedottamalla ja vuorovaikutteisella toiminnalla edistämme luottamuksellisen ja kehittävän ilmapiirin luomista. Tiedonvälitys on avointa ja tosiasioihin perustuvaa.

Yhdistyksen vahvuutena on työntekijöiden, hallituksen ja muiden luottamushenkilöiden sitoutuneisuus tekemäänsä työhön. Yhdistys tunnetaan seutukunnalla aktiivisena toimijana ja aktiivijana. Yhdistys on vahvasti sitoutunut edistämään seutukunnan hyvinvointia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Yhdistyksen sääntöjen mukainen toiminta on jaettu neljään eri toiminta-alueeseen, jotka ovat:

- **Ohjelmallinen seudullinen kehittäminen.**
Toiminta käsittää hankkeiden ja kehittämisohjelmien suunnittelun, koordinoimisen ja toteutuksen. Hankkeet voivat olla joko yhdistyksen omia tai muille tehtäviä toimeksiantoja.
- **Kansainvälisen yhteistyön edistäminen.**
Toiminta käsittää eurooppalaisen LEADER-verkoston ja myös muiden ohjelmien kautta tehtävän yhteistyön. Hankkeet voivat olla joko yhdistyksen omia tai muille tehtäviä toimeksiantoja.
- **Kylien kehittäminen.**
Kylien ja niiden palveluiden sekä asumismahdollisuuksien kehittäminen eri ohjelmien, kuten kyläohjelman avulla.
- **Nuorten osallisuuden edistäminen.**
Nuorten aktivointi ja hanketoimintaan tutustuttaminen.

Kehittämisyhdistyksen toiminnasta tehtiin EvaPro Consulting Oy:n toimesta ulkoinen arviointi alkuvuonna 2013. Arviointia varten haastateltiin yhdistyksen avainhenkilöt, hallituksen varsinaisia jäseniä, hankevetäjiä ja muita yhdistyksen yhteistyökumppaneita. Lisäksi arvioitsijat tekivät dokumenttianalyysiä muun

muassa yhdistyksen nykyisen ohjelmakauden omien hankkeiden suunnitelmien ja loppuraporttien, laatukäsikirjan, hallituksen vuosikertomuksien, tilinpäätöskien, nykyisen Leader-ohjelman ja tulevan Leader-ohjelman ensimmäisen version pohjalta. Arvioinnin tuloksissa todettiin, että kehittämisyhdistyksen toiminta on onnistunutta ja yhdistys on löytänyt oman roolinsa alueen kehittäjänä. Muutamia kehittämis ehdotuksia erityisesti tulevan ohjelmakauden toimintaa varten arvioitsijat mainitsivat. Niitä olivat muun muassa toiminnan vaikuttavuuden seurannan vahvistaminen, hanketyöskentelyyn elinkaariajattelun mukaan ottaminen eli hankkeiden tai hanketoimijoiden toiminnan seuraaminen ja dokumentointi vielä rahoituksen päättymisen jälkeenkin ja merkittäville sidosryhmille (esim. kunnat) tiedotuksen lisääminen. Kehittämis ehdotukset otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan uutta ohjelmakautta suunniteltaessa.

Yhdistyksen laatukäsikirja ja raportti ulkoisesta arvioinnista on esitetty liitteissä 5 ja 6.

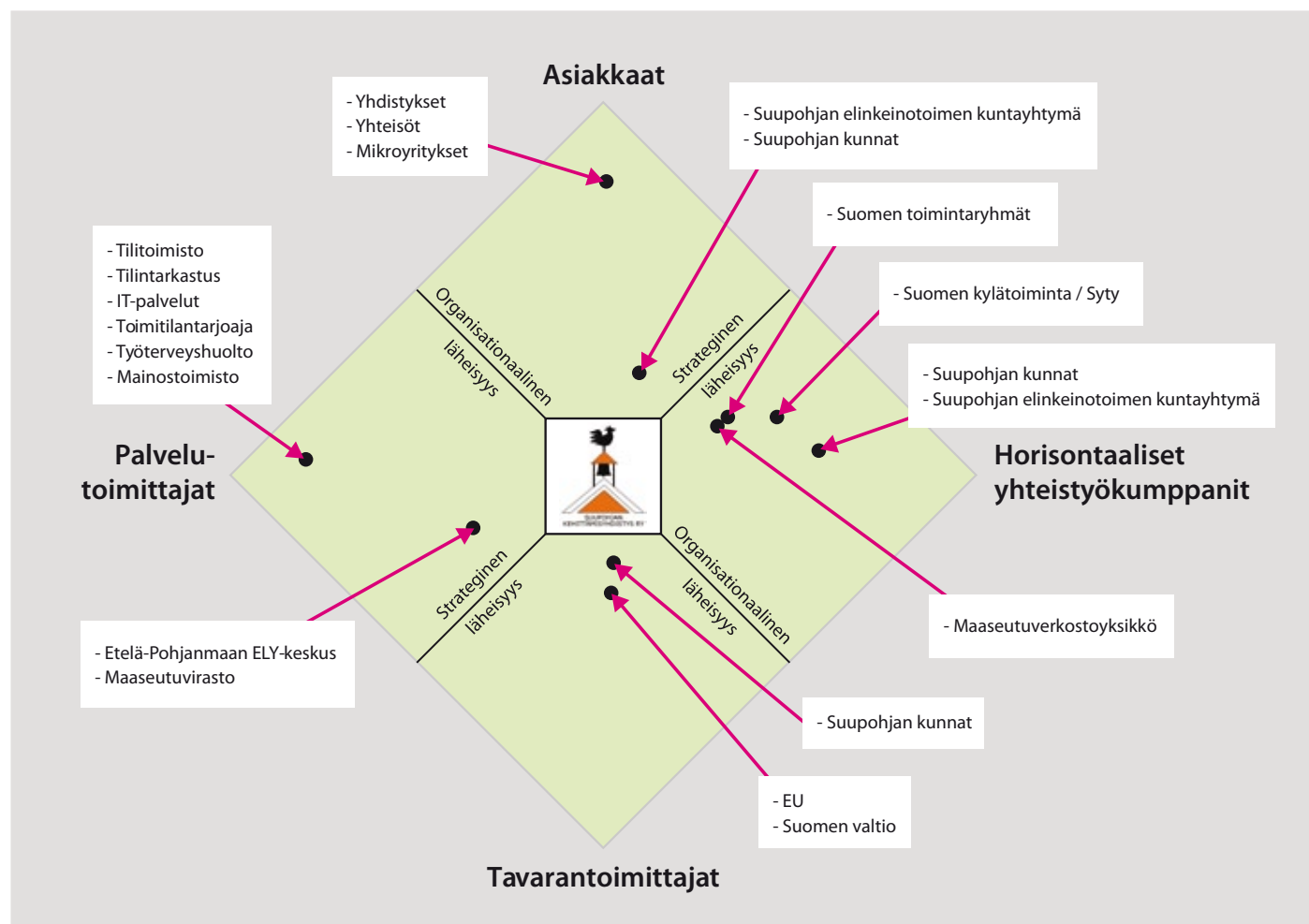
3.3. Yhdistyksen toimisto ja taloushallinto

Yhdistyksen palveluksessa on tällä hetkellä viisi henkilöä, joista kolme on palkattu toimintarahasta. Muu henkilöstö on pal-

kattu muiden hankkeiden kautta. Yhdistyksen palveluksessa oli 31.12.2013 seuraavat henkilöt:

- **Toiminnanjohtaja**
Paavo Mattila (Teknikko)
- **Kehittämispäällikkö**
Hanna-Leena Pihlajaniemi (Tradenomi)
- **Taloussuunnittelija**
Jaana Peltoniemi (Tradenomi)
- **Hankesuunnittelija**
Päivi Alakangas (Ekonomi)
- **Hankesuunnittelija ja kyläasiamies**
Tuija Takamäki (Farmaseutti, SPHT-ohjaaja, Green care maaseutuyrittäjän at)
- **Hankesuunnittelija**
Sirkku Ylikoski (Rakennusrestauraation artesaani, talonrakentaja)

Kehittämisyhdistys kannustaa työntekijöitään itsensä kehittämiseen ja kouluttautumiseen. Usealla työntekijällä on juuri parhailaankin jokin ammattiin liittyvä koulutus käynnissä.

Kuva 3. Yhdistyksen asiakkaat ja sidosryhmät

Yhdistyksen taloushallinnosta vastaavat pääasiassa taloussuunnittelija ja toiminnanjohtaja. Yhdistyksen kirjanpito palveluissa käytetään lisäksi yhteistyökumppanina Tili- ja toimistopalvelu Serveri Oy:tä Kauhajolta. Yhdistyksellä on kaksi tilintarkastajaa. Yhdistys saa Leader-ohjelmasta riippumatonta yleisavustusta/toimintatukea alueen kunnilta muuhun yleiseen toimintaansa 1,5 €/asukas/vuosi. Yleisavustuksella mahdollistetaan muun muassa laaja-alainen kehitystyö ja varmistetaan riittävät henkilöstö-resurssit.

Yhdistyksellä on vuoden 2014 alusta lähtien kaksi toimipistettä; Kurikassa yritys- ja tonttipalvelupiste Formussa ja Kauhajoella teknologiakeskus Logistiassa.

3.4. Yhdistyksen asiakkaat ja sidosryhmät

Asiakaskeskeisyyttä korostetaan yhdistyksen kaikissa toiminnoissa, sillä asiakas on yhdistyksen toiminnan lähtökohta. Asiakkaat koetaan tärkeiksi ja heitä pyritään palvelemaan siten, että he tuntevat saaneensa laadukasta palvelua. Tällöin asiakkaan kokemukset saadusta palvelusta ovat vähintään hänen tarpeitaan ja odotuksiaan vastaavat. Yhdistyksen asiakkaita ovat Suupohjan seutukunnassa toimivat julkis- tai yksityisoikeudelliset yhteisöt ja säätiöt, yritykset ja seutukunnan asukkaat.

Yhdistyksen tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat toiminta-alueen kunnat eli Isojoki, Karijoki, Teuva, Kauhajoki ja Kurikka, Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymä, SYTY - Suomen Kylätoimintary, maaseutuverkostoyksikkö, Suomen toimintaryhmät, joista erityisesti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan toimintaryhmät ja Etelä-Pohjanmaan liitto. Rahoittajina toimivat Suupohjan kunnat, EU, Suomen valtio, julkis- tai yksityisoikeudelliset yhteisöt ja säätiöt, mikroyritykset ja alueen asukkaat. Yhdistyksen palveluntoimittajia ovat Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, maaseutuvirasto ja maa- ja metsätalousministeriö.

Yhteistyö muiden Etelä-Pohjanmaan toimintaryhmien Aisapari ry:n, Liiveri ry:n ja Kuudestaan ry:n kanssa on aktiivista. Toimintaryhmien tapaamisia järjestetään säännöllisesti. Tapaamisissa käsitellään muun muassa hanketoimintaan, maksatuksiin, ohjeistukseen, viestintään ja toimintaryhmien edunvalvontaan liittyviä asioita. Mukana yhteistyössä ovat myös toimintaryhmät Yhyres ry sekä Aktion Pohjanmaa ry.

Yhteistyötä tehdään aktiivisesti myös omassa seutukunnassa. Leader-ryhmän edustus on mm. Suupohjan viestintätiimissä, Suupohjan uusiutuvan energian teemaryhmässä ja Hyypänjokilaakson neuvottelukunnassa.

4. KEHITTÄMISSTRATEGIAN LAATIMISPROSESSI

Paikallista kehittämisstrategiaa Suupohjan alueelle lähdettiin työstämään vuoden 2012 toukokuussa. Tuolloin Suupohjan Kehittämisyhdistys ry:n hallitus perusti ohjelman valmistelutyöryhmän ja määrittä muutenkin valmisteluprosessin tavoitteet

ja tehtävät. Ohjelmatyön perustana oli laatia kehittämisstrategia osallistavan bottom up-periaatteen mukaisesti. Jotta voitiin varmistaa laaja-alainen ja kumppanuuspohjainen valmistelutyö, koottiin valmistelutyöryhmä paikallisten järjestöjen, kylätoimikuntien, yrittäjien ja kuntien edustajista. Valmistelutyöryhmän tehtävänä oli koota teemaryhmien työstämät raportit ja päättää niiden pohjalta kehittämisstrategian visio, tavoitteet, strategiset painotukset ja tehtävät toimenpiteet.

4.1. Paikallisen kehittämisstrategian valmistelutyö

Ohjelmatyötä varten perustettiin ohjelman valmistelutyöryhmä mukaan lukien seitsemän eri teemaryhmää, jonka jäsenet edustavat laajasti seudun kuntia ja eri toimijatahoja. Näissä työryhmissä oli yhteensä yli 80 jäsentä. Jokainen ryhmä kokoontui strategiatyön aikana useamman kerran ja saivat tehtäväkseen miettiä alueen tulevaisuutta oman teemansa näkökulmasta. Ryhmien työtä ja raportointia helpottamaan laadittiin oma suunnittelulomake. Ryhmät pitivät muun muassa tulevaisuusverstasistuntoja, laativat laajennettuja SWOT-analyysseja, rakensivat teemalle oman vision ja määrittelivät sille myös keskeisimmät kehittämis-tavoitteet ja -keinot. Teemaryhmät myös ristiintaulukoivat oman teemansa muiden teemojen kanssa, jolloin löydettiin eri teemojen välisiä yhteyksiä ja kehittämistarpeita. Teemaryhmät toimivat seuraavilla teemoilla:

tietoyhteiskunta, pienyrittäjyys ja työpaikat,
elintarvike, kestävät energiaratkaisut, peruspalvelut
ja kylien kehittäminen sekä aktiivinen asukas

Valmistelutyöryhmän ja teemaryhmien kokoonpano sekä ryhmätyön apuna käytetty suunnittelulomake on esitetty liitteissä 7 ja 8.

Ryhmätöiden lisäksi kaikilla alueen toimijoilla on ollut mahdollisuus lähettää omia kehittämisideoita tai kommentteja kehittämisstrategiaan muun muassa www.suupohjankehittamisyhdistys.fi -sivuston kautta. Mahdollisuudesta on tiedotettu muun muassa eri tilaisuuksissa, yhdistyksen kotisivuilla, Facebook-sivuilla ja erilaisten tiedotteiden kautta.

Kehittämisideoita maaseudun kehittämiseen haettiin myös Etelä-Pohjanmaan Leader-ryhmien yhteisosastolla Kauhajoen Ruokamessuilla elo-syyskuun vaihteessa 2012. Osastolle oli rakennettu valokuvatyöpaja, jossa messuvieraat saivat valita kolme omasta mielestään tulevaisuuden maaseutua parhaiten kuvaavaa kuvaa. Työpajan tuloksena saatiin mielikuva siitä millaisella maaseudulla alueen asukkaat haluavat tulevaisuudessa asua.

Keväällä 2013 kehittämisyhdistys järjesti tulevan toiminta-alueensa kunnissa Tulevaisuus-kiertueen (yhteensä 6 eri tilaisuutta), jonka aikana tiedotettiin yhdistyksen ajankohtaisista asioista ja esiteltiin uutta kehittämisstrategiaa. Alueen asukkailla oli mah-

dollisuus esittää kehittämisideoita strategiaan ja antaa mielipide strategian painotusten tärkeysjärjestyksestä. Vastauksia aiheesta tehtyyn kyselyyn saatiin kiertueen aikana 50 kpl. Strategiaa esiteltiin kiertueen aikana kuitenkin moninkertaiselle määrälle alueen asukkaita. Vuoden 2013 aikana käytiin uutta kehittämisstrategiaa esittelemässä myös alueen kunnan- ja kaupunginhallituksille ja kuntien johdolle laajemminkin (yhteensä 6 tilaisuutta ja 81 hlöä) ja Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymän valtuustolle (21 hlöä). Strategia sai päättäjiltä hyvän vastaanoton.

Varsinaisen kehittämisstrategian koostamisesta ja kirjoittamisesta on vastannut kehittämispäällikkö Hanna-Leena Pihlajaniemi. Peruspalvelut ja kylien kehittäminen osion kirjoittamiseen on osallistunut hankesuunnittelija ja kyläasiamies Tuija Takamäki ja biotalous ja kestävät energiaratkaisut sekä digitaalinen Suupohja –osioihin Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymän kehitysohjaaja Timo Vesiluoma.

Keväällä 2014 pyydettiin strategiasta vielä lausunto alueen keskeisiltä toimija- ja kehittäjätahoilta. Lausunnoissa saatiin myös konkreettisia toimintaehdotuksia strategian toteuttamiseen liittyen. Lausunnot huomioitiin strategian viimeistelyvaiheessa.

5. ALUEEN KEHITTÄMISTARPEET JA –MAHDOLLISUUDET (LAAJENNETTU SWOT)

Perinteinen tapa analysoida alueen kehittämistarpeita on esittää ne SWOT-analyysin muodossa. Seuraavissa kappaleissa kuvataan Suupohjan alueen kehittämistarpeita laaditun SWOT-analyysin perusteella. Pohdinnassa viitataan joskus myös aikaisempaan kehittämistyöhön, koska kehittäminen on luonteeltaan jatkuva prosessi ja aikaisemmat toimenpiteet luovat pohjaa myös nykyiselle tai tulevalle työlle.

5.1. Vahvuuksien hyödyntäminen

Yksi Suupohjan vahvuuksista on luonto ja turvallinen ympäristö. Alueella on kaksi kansallispuistoa, joita voidaan tulevaisuudessa yhä enemmän hyödyntää matkailussa, alueen markkinoinnissa ja luonnonvarojen osalta. Myös moottoriurheilukeskus Botnarin alueella on paljon mahdollisuuksia. Suupohjasta löytyy myös raaka-ainevaroja ja osaamista bioenergian kehittämiseen ja tuotantoon. Tuuliolosuhteet ovat Suupohjassa myös suotuisat tuuli-voimapuistojen rakentamiselle ja alueella on alkanut myös alaan liittyvää koulutusta. Alueella suhtaudutaan erittäin myönteisesti kestävien energiaratkaisujen kehittämiseen.

Suupohjan seutuverkko mahdollistaa muun muassa huippunopean laajakaistan, uuden sukupolven tv-palvelut, monipuoliset valvontapalvelut sekä tehokkaat etätyöskentelytavat. Runkoverkko kattaa periaatteessa alueen kokonaisuudessaan ja mahdollistaa valokuituyhteydet noin 95 % alueen asukkaista ja yrityksistä. Kyläverkkojen rakentamista on tuettu Leader-ohjelmasta edellisillä ohjelmakausilla ja monissa kylissä onkin taajamia paremmat yhteydet. Suupohjan Seutuverkko on liitetty kehittämisyhdistyksen uuden toimialueen osalta myös Hakunin kyläverkkoon. Nopeaa

laajakaistayhteyttä ja sen myötä muun muassa hyviä etätyömahdollisuuksia tulee käyttää hyödyksi myös alueen markkinoinnissa.

Suupohjan alueella on aina tehty laajaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä ja yhteisöllisyys on vahvaa. Yhteisöllisyys näkyy vahvana kylä-, kulttuuri- ja järjestötoimintana ja toisaalta alueen eri toimijoiden välisenä kehittämiskumppanuutena. Myös alueen yritykset ovat vahvasti mukana kehittämistoiminnassa.

Suupohjassa on voimakasta yrittäjyyttä ja yritystoimintaa. Yrittäjyys on sosiaalisesti hyväksytty toimintatapa alueella. Alueella toimii lähes 3 000 yritystä ja 1 500 maatilaa. Seudulle on tyypillistä vahvat toimialakeskittymät. Vahvoja toimialoja alueella ovat huonekalu-, metalli-, muovi-, materiaalinkäsittely- ja elintarvikeala. Myös alueella toimivat oppilaitokset tukevat alueen yritystoiminnan kehitystä koulutuksiensa kautta.

Kehittämisyhdistyksen toiminta on hyvin paikallislähtöistä ja avointa. Tavoitteena on aktivoida nimenomaan ruohonjuuritasen toimijoita kehittämään esimerkiksi asuinympäristöään tai alueen elinkeinoelämää. Paikallisuus, saavutettavuus ja henkilökohtainen palvelu korostuvat erityisesti nykypäivänä, kun monet palvelut on siirretty jo isompiin keskuksiin tai kokonaan sähköiseen muotoon.

5.2. Heikkouksien torjuminen

Kuntaudistus on tuonut haasteita kuntien väliseen yhteistyöhön. Kuntavaikuttajat epäroivät kuntaselvityksiä ja -liitoksia ja siten luonnollinen yhteistyö kuntien välillä on vähentynyt ja enää ei oikein tiedetä millä nimikkeellä aluetta kutsuttaisiin tai markkinoitaisiin. Yhteistyön väheneminen näkyy myös yrityskehittämisessä. Niin kunnilta kuin yrittäjiltäkin puuttuu tällä hetkellä yhteinen tahtotila tai tavoite, minkä vuoksi yhteistyötä pitää lisätä ja syventää. Alueen kehittämistä tulee tehdä yhteistyössä, että pystytään vastaamaan haasteisiin, joita muun muassa alueen sijainti, vetovoimatekijät ja väestön vanheneminen aiheuttavat.

Suupohjan yritysten keskikoko on pieni ja panostus tutkimus- ja kehittämistoimintaan on vähäistä. Lisäksi kansainvälistä toimintaa kärkiyrityksiä lukuun ottamatta on vähän. Kasvuhaluista yrityksiä tulee tukea, ja yritysten markkinointi- ja myyntiosaamisen kehittämiseen täytyy panostaa. Näin yrityksillä on mahdollisuus kasvaa.

Seutuverkon rakentamista ja laajentamista tulee tukea ja yrittää saada verkkoon lisää palveluntuottajia.

5.3. Mahdollisuuksien hyödyntäminen

Yritysten yhteistyö alueen kehittäjätahojen kanssa luo mahdollisuuden kehittää alueelle uudistuvaa ja laajenevaa yritystoimintaa. Keskeistä on, miten hyvin alueella onnistutaan verkottumaan eri tahojen kanssa ja omaksumaan globaaliin talouteen soveltuvia toimintamalleja. Perinteisten toimialojen uudistaminen globaalisti kilpailukykyisiksi on mahdollista muun muassa tietoverkon ja uusien liiketoimintamallien soveltamisen kautta. Yritysten kehittämistyössä tulee painottaa innovatiivisia ratkaisuja ja kansainvälistymisen edistämistä.

Paikallisten raaka-aineiden jatkojalostus on mahdollisuus, jota ei saa jättää käyttämättä. Suupohjasta löytyy elintarvikealan osaamisen keskittymä Food Park Oy, joka pyrkii aktiivisesti parantamaan elintarvikealan yritysten toimintaa, kannattavuutta ja yhteistyötä. Elintarvikealan mahdollisuutena on myös ruoka-elämystoiminta, jossa yhdistyvät ruokailu-, ravitsemustieto-, matkailu- ja hyvinvointipalvelut.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun toimipisteiden siirtyminen Seinäjoelle on suuri haaste mutta tuo myös uusia mahdollisuuksia kampusalueiden käytölle sekä Kurikassa että Kauhajoella.

Suupohjalla on mahdollisuus kehittyä tietoyhteiskunnan esimerkkialueeksi huippumodernin tietoverkkonsa laaja-alaisen soveltamisen kautta. Uutta teknologiaa ja nopeita yhteyksiä tulee hyödyntää maaseudun innovatiivisten palvelukonseptien ja toimintamallien kehittämisessä ja soveltamisessa. Alueen ikääntyvä väestö aiheuttaa paineita uusien palvelumallien löytymiselle. Nopea yhteys mahdollistaa myös uusia harrastusmahdollisuuksia ja laajemman koulutustarjonnan vaikka Suupohjan jokaiseen kuntaan.

Alueemme luonnon ja ympäristön hyödyntämisessä on monenlaisia mahdollisuuksia. Oikeasti puhdas luonto on valttikortti niin matkailussa, elintarvikealalla kuin alueen markkinoinnissakin. Villiruoka ja puhdasvesiviljely ovat uusia vetovoimatekijöitä alueella, kunhan niiden hyödyntämistä varten saadaan puitteet kuntoon. Lähiruuan saatavuus tulee varmistaa myös paikallisesti ja uusia jakelumalleja tulee löytää.

Paikallisella asuinympäristöllä ja elämänlaadulla on huomattava merkitys ihmisten viihtyvyydelle. Suupohjan alue kylineen tarjoaa sosiaalisesti toimivan ja turvallisen asuinympäristön. Alueen kylien ja asukaslähiöiden palveluja ja ympäristöä tulee kuitenkin kehittää. Asukkaita tulee jatkossakin aktivoida oman asuinalueensa kehittämiseen ja luoda heille oma keskustelukanava, jolla he saavat äänensä ja tahtonsa kuuluviin. Oman lisänsä alueen viihtyvyyteen ja elämänlaatuun luo vahva paikallinen kulttuuri.

Uusia mahdollisuuksia tuo uusi Suupohjan Kehittämisyhdistyksen toimialue. Nykyisin Kurikan Jurvan alue (entinen Jurvan kunta) kuuluu Suupohjan Kehittämisyhdistys ry:n ja niin sanottu Kanta-Kurikka Seinäjoen seudun kehittämissyhdystys Liiveri ry:n toimialueeseen. Tulevalla ohjelmakaudella Kurikka kuuluu kokonaisuudessaan Suupohjan Kehittämisyhdistyksen toimialueeseen ja toimialue on nyt ihanteellisen kokoinen asukasluvun ollessa vähän yli 38 000. Alue on riittävän suuri ja homogeeninen, jotta paikallinen kehittäminen on mielekästä. Laajentunut toimialue tuo kehittämiseen ja yhteistyöhön paljon uusia mahdollisuuksia ja taas uutta näkökulmaa.

Tulevalla ohjelmakaudella kehittämistyötä tehdään monirahastoisesti. Näin mahdollistetaan alueiden kokonaisvaltainen kehittäminen, koska eri rahastot mahdollistavat erilaisten mutta toisiinsa tukevien toimien rahoittamisen. Eri rahoituslähteiden käyttö myös lisää ja syventää eri toimijoiden välistä yhteistyötä alueella.

5.4. Uhiin varautuminen

Yritykset joutuvat elämään nykyisin globaalissa maailmassa, jonka tapahtumia ja käänteitä on vaikea ennustaa. Muutokset tapahtuvat todella nopeasti ja vaihtelut ovat jyrkkiä. Yritysten määrä on myös vähenevä, koska uusia yrittäjiä ei tahdo löytyä ja sukupolvenvaihdokset jäävät usein toteutumatta. Yrittäjyys tulee saada houkuttelevaksi vaihtoehdoksi nuorten parissa ja tätä edistämään tulee lisätä yrittäjyyskasvatusta ja madaltaa yrittäjäksi ryhtymisen kynnystä.

Uusi, moderni seutuverkko on suuri mahdollisuus ja kilpailuetu Suupohjalle. Mahdollisuus voi kuitenkin jäädä käyttämättä, ellei verkkoon pystytä luomaan riittävästi sisältöä eikä sitä pystytä hyödyntämään yritysten liiketoiminnassa ja paikallisten palvelujen tuottamisessa. Tietoverkkoon liittyvässä kehittämistyössä uhkana pidetään tietoturvan pettämistä, josta on olemassa esimerkkejä jo Suomessakin. Myös ihmisten ennakkoarvot sähköisten palveluiden ja menetelmien käyttöön on periaatteessa uhka ja siihen voidaan varautua vain hyvällä tiedottamisella ja kouluttamisella sekä tekemällä sovellutuksista mahdollisimman asiakasystävällisiä.

Byrokratiaa tulee saada kevyemmäksi ja päätösprosesseja nopeammiksi koko yhteiskunnan palveluiden osalta. Suomen lainsäädäntö on tällä hetkellä turhan tiukka, koska se estää monien hienojen palveluiden toteuttamisen maaseudulla tai tekee ne ainakin todella hankaliksi. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat maatala-myymälät, joita löytyy kyllä muista EU-maista. Haja-asutusalueille rakentamista ei tule myöskään rajoittaa, koska keskittäminen ei ole ratkaisu kaikkiin ongelmiin. Maaseudun kehittämissuunnitelman osalta sähköisen haun mahdollisuus helpottaa hankkeisiin liittyvää paperityötä merkittävästi.

Väestön vanheneminen ja väheneminen tuo omia haasteita maaseudun kehittämiseen. Täytyy löytää uusia, tehokkaampia malleja palveluiden tuottamiseen ja yrittää edistää alueen asukkaiden terveyttä jo ennaltaehkäisevästi. Palvelurakenteen muutos, väestön ikääntyminen, globalisaatio, tietotekniikan kehitys, varakkuuden kasvu ja yksilöllisyyden korostuminen luovat palvelusektorille laajenevia mahdollisuuksia innovatiiviselle palvelutuotannolle ja yrittäjyydelle.

Palveluiden digitalisoituminen ja väestön vanheneminen voivat tuoda tullessaan digisyrjäytymistä. Trendinä on kehittää palveluita vain niille, joilla on internet käytössään. Tällöin osa alueen asukkaista jää pois palvelujen piiristä ja mahdollisesti jopa syrjäytyy. Digisyrjäytymistä voidaan ehkäistä koulutuksella, kehittämällä kansalaisten digioloahuoneita tai palveluautoja, joissa on koneet ja ohjaaja paikalla ja kehittämällä helppokäyttöisiä käyttöliittymiä ja ohjelmia.

6. KEHITTÄMISSTRATEGIAN KUVAUS, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Suupohjan paikallisen kehittämisstrategian rakenne ja painotukset voidaan esittää alla olevan kuvan avulla:

6.1. Pienyrittäjyys ja työpaikat

6.1.1. Visio

”Suupohjassa on monipuolinen ja monialainen yritysverkosto ja alue on tunnettu innovatiivisista toimintatavoistaan. Alueen yritykset, kunnat, kehittäjäorganisaatiot ja oppilaitokset tekevät tiiviistä yhteistyötä alueen kehittämiseksi.”

6.1.2. Tavoitteet ja toimenpiteet

Tukea uusien mikroyritysten syntymistä ja edistää jo toimivien yritysten kilpailukykyä, kannattavuutta ja kansainvälistymistä. Vahvistaa toimialojen välistä yhteistyötä ja yritysten erikoistumista. Tukea uudenlaisen liiketoiminnan syntymistä lähiruuan, bioenergian ja seutuverkon ympärille. Uusien yritysten määrä on vähenemässä erityisesti Etelä-Pohjanmaalla eikä olemassa olevalle yritystoiminnalle tahdo löytyä jatkajia. Yrittäjyys tulee saada houkuttelevaksi vaihtoehdoksi työikäisille ja etenkin nuorille.

Tukea alueella sekä tuotannollista yritystoimintaa että uudentyyppistä palveluyrittäjyyttä ja liiketoimintaa muun muassa informaatio-, kommunikaatioteknologia-, yrityspalvelu-, palvelukeskus-, asumis-, hyvinvointi-, kulttuuri-, green care- ja matkailualalla. Luoda kuva Suupohjasta innovatiivisena alueena, joka tarjoaa yrityksille ja asukkaille tasokkaita, uudentyyppisiä palveluita ja mahdollisuuden hyödyntää uutta teknologiaa ja huippu-nopeaa seutuverkkoa.

Alueen kansallispuistoja hyödynnetään tulevaisuudessa enemmän. Tuetaan niiden kehittämistä villiruoka-, luomunkeruu-, puhdasvesiviljely-, matkailu- ja elämysalueina.

Edistää yritysten tuotekehitystoimintaa ja tuotteiden jatkojalostusta, mikä on erityisen tärkeää elintarvike- ja metsäalalla. Näin saadaan tuotteista moninkertainen tuotto siihen verrattuna, että myydään eteenpäin pelkkää raaka-ainetta. Tuotteiden alkuperän jäljitettävyyden tulee myös yhä tärkeämmäksi. Maaseudulla tuotantoketju voidaan selvittää ja todentaa asiakkaalle helposti. Tuetaan yritysten välistä yhteistyötä ja erityisesti yhteisten tuotanto- ja markkinointiketjujen aikaansaamista. Yhteistyön avulla yritykset voivat muun muassa tarjota kattavampia kokonaisuuksia ja näin pärjätä paremmin hankintakilpailutuksissa. Yritysten osaamista tulee kehittää erityisesti myynti- ja markkinointiosaamisen sekä hankintalain hyödyntämisen osalta. Kannustetaan paikallisen sopimisen käyttöönottoa yritysten sisällä ja välillä.

Elintarvikealan kärkitapahtuma on alueella yritysten ja asiakkaidenkin osalta ruokamessut. Siellä alan yrittäjät voivat markkinoida ja myydä tuotteitaan sekä verkostoitua keskenään. Elintarvikealan osalta vahvistetaan myös Ruokaprovinssi-yhteistyötä.

SeAMK:n toimipisteiden siirtyminen Seinäjoelle tuo uusia mahdollisuuksia kampusalueiden uudelle käytölle myös yritystoiminnan suhteen sekä Kurikassa että Kauhajoella.

Alueella jatketaan YritysSuomi –verkoston tuloksellista yhteistyötä yritysten ja elinkeinoelämän hyväksi. Erityisesti yrityspalveluiden osalta korostuu palveluiden paikallisuus ja joustavuus, jotka pystytään takaamaan hyvän yhteistyön kautta. Erityisesti yritystukien osalta tehdään tiivistä yhteistyötä alueen elinkeinoasiamiesten ja kehittämisyhdistyksen välillä. Elinkeinoasiamiehet neuvovat yrittäjiä rahoituksen haussa ja valmistelevat tarpeen mukaan myös hakemuspapereita heille.

6.1.3. Ympäristö, innovaatiot ja ilmastonmuutos

Ympäristöasiat nousevat myös yritystoiminnassa entistä tärkeämmiksi. Tuotannossa otetaan käyttöön yhä ympäristöystävällisempiä menetelmiä ja materiaaleja, koska asiakkaat ja kuluttajat vaativat ja arvostavat niitä. Myös ympäristösertifiointi yleistyy yrityksissä. Yritykset kiinnittävät huomiota myös toimitilojensa siisteyteen ja jätteiden kierrätykseen.

Suupohjan tavoitteena on tulla energiaomavaraiseksi ja tämä edellyttää uudenlaisen liiketoiminnan ja yhteistyön syntymistä alueelle. Alueen tuuliolosuhteet on jo selvitetty ja tuulivoimapuistoille on olemassa useita hyviä paikkoja. Alueen oppilaitos on myös aloittanut tuulivoimaloiden huoltotöihin liittyvän koulutuksen.

Seutuverkossa tehtävä testaustoiminta mahdollistaa uusien innovaatioiden, tuotteiden ja palveluiden syntymisen alueelle ja luo mahdollisuuden uudenlaisten yritysten toiminnalle. Huippunopea seutuverkko mahdollistaa myös laadukkaan etätyön tekemisen ja yhteydenpidon ilman fyysistä läsnäoloa uutta teknologiaa hyödyntäen.

6.1.4. Mittarit

Kehittämisstrategian tuloksia seurataan hanketuissa mukana olleiden ja LEADER-rahoitusta saaneiden yritysten lukumäärällä. Uusien yritysten osalta seurataan myös sitä, että moniko niistä on miesten, naisten tai nuorten perustamia. Yritysten yhteistyön kasvua voidaan mitata rahoitettujen yhteishankkeiden määrällä.

Kehittämisstrategian tuloksia seurataan myös hankkeissa työkennelleiden naisten, miesten ja nuorten määrällä ja heidän työsuhteidensa laadulla. Indikaattorit

6.1.5. Prioriteetit

Painotuksessa toteutetaan prioriteetteja 1. Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maaseudulla ja 6. Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla.

6.2. Biotalous ja kestävät energiaratkaisut

Biotalousdella tarkoitetaan tässä strategiassa paikallisten raaka-aineiden sekä biomassojen kestävää käyttöä sekä niistä valmistettujen tuotteiden, palveluiden ja elämysten tuotantoa. Kestävillä energiaratkaisuilla tarkoitetaan painopisteessä monipuolista uusiutuvien energioiden hyödyntämistä sekä lähien energiaa.

6.2.1. Visio

”Suupohja on biomassoja kestävästi hyödyntävä, energiaomavarainen alue, jossa tuotetaan älykkäästi ja kustannustehokkaasti uusiutuvaa energiaa monimuotoisilla, hajautetuilla resursseilla.”

6.2.2. Tavoitteet ja toimenpiteet

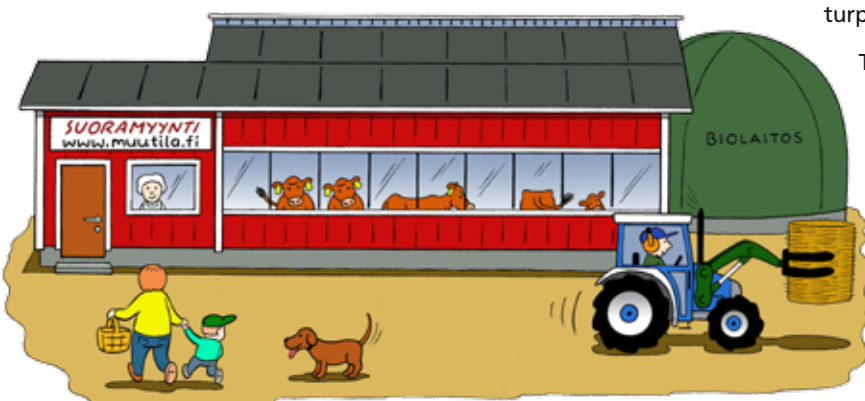
Kehittämisen tavoitteena on tehostaa alueen biomassojen kestävä käyttöä. Pyrkimyksenä on saada muun muassa entistä paremmin käyttöön alueen nykyiset sivuvirrat eli jätteen kaltaiset biomassat. Kyse on niin kutsutusta porrasmallista ja ainekierron tehostamisesta; yhden tuotantoyksikön jäte on toisen raaka-aine. Suupohjan hyödynnettävissä olevat biomassat on saatava kestäväan ja tuottavaan käyttöön. Resurssien käytön tehokkuudesta sekä energia- ja materiaalitehokkaista innovaatioista tulee jatkossa merkittävä tulevaisuuden kilpailutekijä.

Lisäksi tavoitteena on edistää laaja-alaisesti uusiutuvan energian hyödyntämistä seudulla. Tämä tarkoittaa muun muassa tuulivoimaa, aurinkoenergiaa, biokaasua ja puupohjaisia ratkaisuja. Edellä mainittujen teemojen kehittymistä edistetään kokonaisvaltaisesti. Esimerkiksi tuulivoiman osalta voidaan tukea tuulivoimapuistojen suunnittelua, koulutusta, huoltoa, innovaatioympäristön kehittymistä ja komponenttivalmistusta.

Kehitetään energiaratkaisuja, jotka tukevat paikallisen lähien energian käyttöä. Tuetaan esimerkiksi kyläkohtaisia energiahankkeita sekä energialogistisia ratkaisuja (muun muassa hakkeen ja turpeen varastointi).

Tuetaan paikallisten yritysten ja kehitystahojen tutkimus-, kehittämis-, koulutus- ja investointihankkeita, jotka tukevat biotalouden ja uusiutuvan energian (tuulivoima, biokaasu, puupohjaiset ratkaisut, aurinko) hyödyntämistä ja kehittymistä.

Nostetaan Suupohjan energiaosaamisen tasoa verkottamalla alan toimijoita ja kehittäjiä tutkimus- ja koulutuslaitosten kanssa. Tuetaan myös paikallisen uusiutuvan energia-alan yritys- ja innovaatioympäristön kehittymistä monikanavaisesti (EAKR-rahoitus).

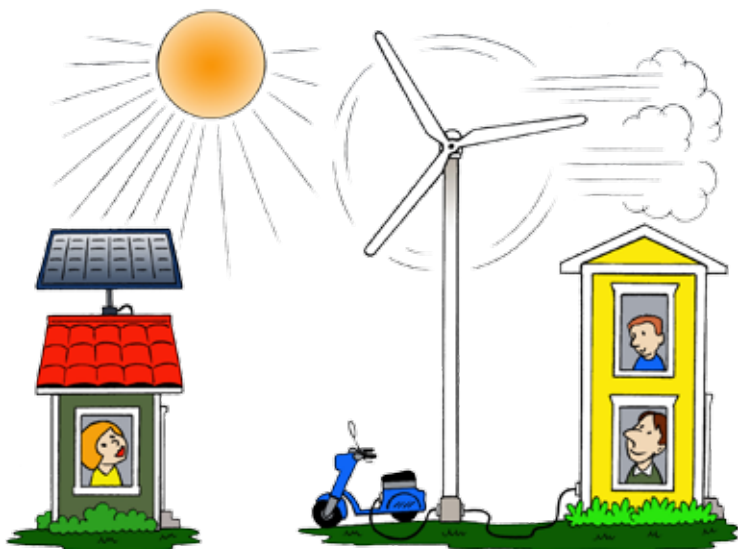

Hyödynnetään ainekiertoa optimoivaa, energian ja raaka-aineiden käyttöä tehostavaa porrasmallia. Tavoitteena on tukea sellaisia paikallisia ratkaisuja, jotka hyödyntävät energia- ja materiaalihokkaasti alueen biomassoja, hyödyntävät syntyviä jätteitä uuden tuotannon raaka-aineresursseina tai muuten optimoivat ainekiertoa tuotannon eri tasoilla. Esimerkkeinä voidaan mainita muun muassa:

- paikallisten biokaasulaitosten kehittäminen, jotka hyödyntävät alueen yhdyskuntajätteitä sekä maatalouden ja elintarviketeollisuuden sivuvirtoja
- hukkalämmön hyödyntäminen lasinalaisviljelyssä
- biomassojen hyödyntäminen uuden tuotannon lannoitteena
- muut energia- ja materiaalihokkaat ratkaisut.

6.2.3. Ympäristö, innovaatiot ja ilmastonmuutos

Tavoitteena on Suupohjan muuttaminen vähähiilisemmäksi, edistämällä uusiutuvien energioiden käyttöä, muun muassa puun käyttöä energiatuotannossa sekä puurakentamisessa. Kehityshankkeissa pyritään pääsemään yksittäisistä tuotteista laajempiin konsepteihin. Esimerkkinä puukerrostalojen rakentamiseen liittyvät kokonaisuudet. Tuetaan tiettyjen metsäalueiden käyttöä kokonaisvaltaisesti myös elämysten ja villiruuan lähteenä, mikä edistää niiden toimimista hiilinieluinä.

6.2.4. Mittarit

Alan kehitystä seurataan teeman mukaisten hankkeiden lukumäärällä.

Kehittämisstrategian tuloksia seurataan myös hankkeissa työskennelleiden naisten, miesten ja nuorten määrällä ja heidän työsuhteidensa laadulla.

6.2.5. Prioriteetit

Painotuksessa toteutetaan prioriteetteja 1. Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maaseudulla, 5. Voimavarojen

tehokkaan käytön sekä vähähiilisen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektorilla ja 6. Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla.

6.3. Digitaalinen Suupohja

6.3.1. Visio

"Suupohja on tunnettu innovatiivisista digitaalisista ratkaisuistaan ja alueen kylät ja yritykset ovat elinvoimaisia toimivien yhteyksien ja digitaalisten palveluiden ansiosta"

6.3.2. Tavoitteet ja toimenpiteet

Tavoitteena on, että alueen asukkailla ja yhteisöillä on hyvät edellytykset ja valmiudet osallistua ja toimia uudistuvassa digitaalisessa yhteiskunnassa. Yritykset pystyvät hyödyntämään digitalisaation mahdollisuuksia ja niillä on laaja tietotaito verkkopohjaisessa markkinoinnissa ja viestinnässä.

Tietoyhteiskunnan varautuminen on perusteltua, koska digitalisaatio tulee lähivuosina kasvamaan merkittävästi. Tietoverkoissa liikkuvan tiedon määrä kasvaa eksponentiaalisesti lähes joka alalla. Tiedonsiirtonopeudet kasvavat, mutta niin kasvaa myös liikkuvan datan ja käyttäjien määrä. Langaton teknologia ei pysty kehittymisestään huolimatta palvelemaan käyttäjiä riittävästi. Suupohjassa paikallinen optinen kuituverkko on valtakunnallisesti poikkeuksellisen laaja, joskaan ei aukoton. Näin ollen tarve paikallisten tietoverkkojen rakentamiselle säilyy. Internet uudistuu nopeasti muun muassa pilvipalveluiden, sosiaalisen median ja "automaattisen" webin myötä. Vaikka Suupohjassa on siis käytössä erittäin nopeat tietoverkkoyhteydet, niiden hyödyntäminen on kuitenkin vielä puutteellista ja ihmisillä ei ole riittävästi tietoa siitä, miten ja mihin kaikkeen tietoverkkoja voidaan käyttää. Internet voi tarjota alueelle merkittäviä uusia kehittymismahdollisuuksia muun muassa koulutuksen, viestinnän, kylien palveluiden ja liiketoiminnan suhteen.

Tavoitteena on laadukkaiden optisten kuituverkkoyhteyksien rakentaminen koko alueelle sekä tietoverkon tehokas hyödyntäminen. Olennaista on tietoisuuden lisääminen kuituverkon ja uuden sukupolven digitaalisen kommunikaation soveltamisen mahdollisuuksista. Verkon avulla voidaan toteuttaa paikallisia, älykkään, vihreän ajattelun ja asumisen kehittämisprojekteja. Verkkoon nojautuen voidaan lisätä alueen houkuttelevuutta ja asukashankintaa kuituverkon luomia mahdollisuuksia tuotteistamalla. Supernopea avoin verkko luo uusia mahdollisuuksia myös yksilölliseen etäkoulutukseen.

Tavoitteena on lisätä videoneuvotteluyhteyksiä (pilvipalvelut, telepresence) ja edistää niiden käytön osaamista. Alueelle voidaan luoda olemassa olevien palveluiden yhteyteen videopisteitä, joissa toimii videoneuvottelututor. Kokeillaan, tuetaan ja lisätään ihmisten valmiuksia uudentyypisten e-koulutusratkaisujen syntymiseksi ja omaksumiseksi. Tuetaan kylien palveluiden säilymistä e-pilottien, esimerkiksi palvelubussin sekä sosiaali-, terveys- ja koulutusalan videopalveluiden avulla.

Nostetaan yritysten digitaalista osaamista internet-pohjaisista viestintä-, yhteistyö- ja liiketoimintamahdollisuuksista. Tavoitteena on kannustaa ja tukea myös ICT-alan yrittäjyyttä, ICT-alan toimijoiden tietotaidon kehittymistä sekä yritysten tutkimus-, kehittämis- ja investointihankkeita. Tuetaan esimerkiksi yritysten digitaali-strategioiden laatimista sekä mobiilipalvelu- ja verkko-kauppahankkeita.

Nostetaan Suupohjan digitaalisen osaamisen tasoa verkottamalla alan toimijoita ja kehittäjiä tutkimus- ja koulutuslaitosten kanssa. Tuetaan myös paikallisen digitaalialan yritys- ja innovaatioympäristön kehittymistä monikanavaisesti (EAKR-rahoitus). Suupohjan erityispiirre voi olla kuituverkkoihin pohjautuvan uuden teknologian testaus ja hyödyntäminen pilottiluonteisesti.

Digitalisaatio muokkaa viestintää ja luo sille uusia toteutusmahdollisuuksia niin yksilö- kuin yhteisötasolla. Uuden teknologian hyödyntämistä voidaan merkittävästi lisätä alueen viestinnässä. Alueen, sen yritysten ja ihmisten tunnettuuden kasvua voidaan kehittää muun muassa tukemalla www.teuvaon.fi -sivuston kaltaisia, teknisesti uudentyyppisiä ja yhteisöllisiä internet-sivustoja. Materiaalin vieminen ja lataaminen on oltava helppoa ja kynnys käyttämiseen matala. Uudistuvien sovellusten kautta voidaan luoda merkittävästi uutta sisältöä paikalliseen muun muassa kulttuuritoimintaan ja opiskelijayhteistyöhön.

6.3.3. Ympäristö, innovaatiot ja ilmastonmuutos

Toimivat tietoverkkoyhteydet vähentävät autoilun tarvetta ja siten CO₂-päästöjä. Symmetriset optiset kuituverkot ovat edellytyksiä myös muun muassa tuulivoimapuistojen toiminnassa. Nopeita datayhteyksiä tarvitaan myös älykkäissä sähköverkoissa, jotka tarjoavat lähivuosina mahdollisuuksia hajautetulle, pienimuotoiselle sähköntuotannolle.

6.3.4. Mittarit

Suupohjan hyvien verkkoyhteyksien kehittymistä voidaan mitata rahoitettujen verkon rakentamiseen liittyvien investointien määrällä. Kehityksestä kertoo myös uusien digitaalisten ratkaisujen ja palveluiden sekä uusien yritysten syntyminen alalle.

Kehittämisstrategian tuloksia seurataan myös hankkeissa työskennelleiden naisten, miesten ja nuorten määrällä ja heidän työsuhteidensa laadulla.

6.3.5. Prioriteetit

Painotuksessa toteutetaan prioriteetteja 1. Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maaseudulla ja 6. Sosiaalisen osallisuuden, köyhyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla.

6.4. Kylien kehittäminen ja peruspalvelut

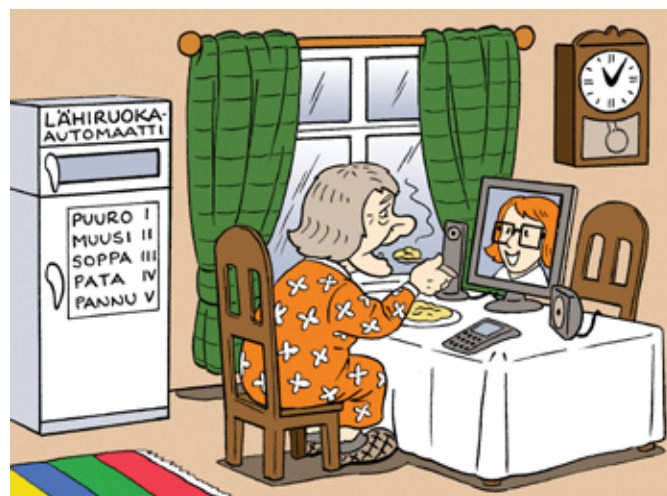
6.4.1. Visio

"Suupohjan kylät ovat vetovoimaisia ja paikallisyhteisöt aktiivisia toimijoita kunnassaan. Alueen palveluiden toteutuksessa on hyödynnetty uutta teknologiaa ja tietoverkkoja. Alue on energiaomavarainen ja lähiruokaa arvostava. Suupohjaa kehitetään asukkaiden yhteistyöllä."

6.4.2. Tavoitteet ja toimenpiteet

Suupohjaa leimaa pääasiassa hyvin hoidettu maatalousmaisema tarkasti rajattuine peltoineen ja metsineen. Vaihteluväriyhykeiden ja laidunten vähetessä maatalouden muuttumisen myötä vanhat maisema-alueet perinnebiotooppeineen ja kosteikkoinneen ovat vaarassa kadota myös Suupohjasta. Ilman määrätietoista työtä edellä mainitut luonnon aarreadit katoavat alueeltamme. Perinnemaisemien ja kosteikkojen hoito on osa Suupohjan kestävästä kehitystä.

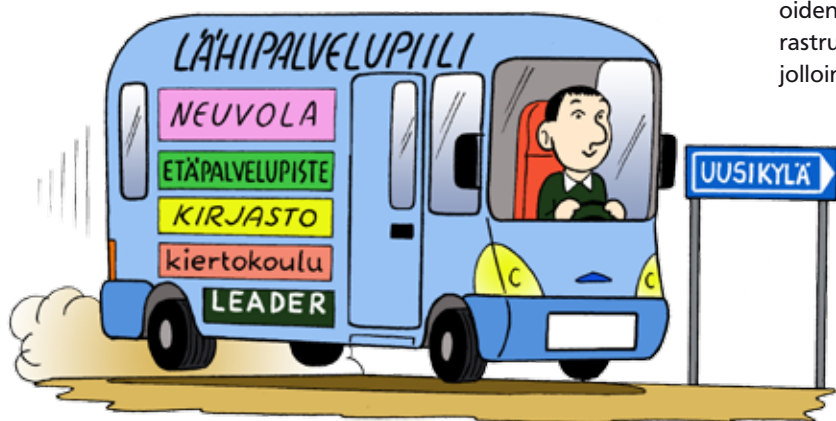
Suupohja on asukkailleen turvallinen koti ja kotoinen alue, jossa on helppo elää ja asioida. Suupohjassa, omassa kunnassa ja kylässä asumisella on merkitystä asukkailleen. Asuinpaikka tulee olla vapaasti valittavissa ja asumisen kehittämistä tuetaan. Maaseutuasumisen etuja tuodaan voimakkaammin esille ja sen

tuomia mahdollisuuksia hyödynnetään entistä enemmän. Kehitetään teemallisia asuinalueita. Elinvoimaiset kyläkoulut säilytetään ja niiden monipuolista käyttöä kehitetään.

Suupohjan asumiseen ja ympäristöön liittyvät palvelut ovat uudenaikaisia, helposti saavutettavissa olevia ja toimivia. Palveluiden, myös internetin kautta tuotettujen, käyttökynnys on matala ja palveluiden laatu on korkea. Palveluiden käyttäjille järjestetään neuvontaa ja koulutusta tarpeen mukaan. Kyliin perustetaan joko kiinteitä tai liikkuvia palvelupisteitä, joissa tarjotaan eri palveluiden lisäksi neuvontaa ja opastusta niiden käyttämiseen. Palvelupisteillä ehkäistään muun muassa digisyrjäytymistä ja samalla vahvistetaan tietotekniikan osaamista ja sen hyödyntämistä.

Kuntien palvelurakenne on nyt ja lähivuosina kovan muutospaineen alla. Kunnat eivät pysty enää tuottamaan kaikkia palveluita itse, koska resursseja on niukasti ja palveluiden tuottaminen tulee liian kalliiksi. Tämä korostuu väestön ikääntyessä, kun vanhuspalveluita tarvitaan aiempaa enemmän, mutta samalla on turvattava myös muut palvelut. On kehitettävä kokonaan uusia

toimintamalleja ja ratkaisuja palvelujen tuottamiseen, joista esimerkkeinä monipalvelupisteet ja palvelupäivät kylissä, uudenlaiset hoivapalvelut (vanhusten perhehoito), talonmiespalvelut ja mobiilipalvelut.

Suupohjan paikallisyhteisöt haluavat olla aktiivisesti mukana palvelurakenteen kehittämistyössä. Alueelta löytyy voimakasta talkoohenkeä ja yhdistystoimintaa, joista on paljon hyötyä uudenlaisia toimintamalleja kehiteltäessä ja kokeiltaessa. Kehittämisessä hyödynnetään kylien palvelusuunnitelmia ja liiketoimintasuunnitelmia. Paikallisyhteisöt haluavat olla myös itsenäisempiä päätöksenteossa ja haluavat ottaa vastuuta oman alueensa kehittämisestä myös taloudellisessa mielessä. Edistetään lähidemokratiaa, kunnan ja kylien yhteistyötä ja vuoropuhelua sekä paikallisyhteisöjen uusien liiketoimintamallien kokeilemistä ja käyttöönottoa alueella.

Vahvistetaan paikallisyhteisöjen viihtyvyyttä, sosiaalista toimivuutta ja uudenlaista yhteisöllisyyttä eri tahojen kesken. Huomioidaan myös nuoret ja kesäasukkaat kylien kehittämisessä. Edesautetaan uudentyyppisten, modernien ratkaisujen syntyä asumis- ja elinympäristön kehittämiseen liittyen ja huomioidaan eri kohderyhmien erilaiset tarpeet. Vahvistetaan kylän yhteistä tahtotilaa kehittämiseen ja huomioidaan kylän toiminnasta tiedottaminen, niin sisäinen kuin ulkoinen tiedotus.

6.4.3. Ympäristö, innovaatiot ja ilmastomuutos

Kylät ja asukas-yhteisöt ovat aktiivisia oman ympäristönsä kunnostajia ja kunnossapitäjiä. Töitä tehdään yhdessä talkoilla. Paikallisyhteisöt ovat myös mukana perinnemaisemien ennallistamisessa ja kosteikkojen rakentamisessa ja hoitamisessa. Hyödynnetään ja kehitetään kylillä olevia matkailukohteita, luontoympäristöä, paikallistuntemusta ja -kulttuuria myös uusien työpaikkojen luomisessa.

Palveluiden järjestämisessä hyödynnetään nopeita yhteyksiä. Sähköistä asiointia ja yhteydenpitoa kehitetään edelleen ja näin fyysinen liikkuminen vähenee. Pyritään löytämään palveluille uusia toimintamalleja, kuten lähipalvelupisteet, palvelupäivät kylissä ja palveluauto, josta löytyy usean eri tahon palvelut helposti pyörien päällä.

Edistetään asumisessa kestävien, turvallisten ja ekologisten asioiden huomioimista ja uuden teknologian hyödyntämistä. Infrastrukturi on kunnossa niin teiden kuin tietoverkkojen osalta, jolloin mahdollistuu asuminen, työnteko, palveluiden järjestäminen ja matkailu maaseudulla.

Bioenergia ja tuulivoima tuovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia myös kyliin.

6.4.4. Mittarit

Asumisen ja ympäristön kehittämistä Suupohjassa voidaan mitata teemaan liittyvien hankkeiden määrällä.

Kyliä aktiivisuutta voidaan seurata kylien kehittämiseen liittyvien hankkeiden ja hankkeissa tehdyn talkootyön määrällä. Aktiivisuudesta kertoo myös kehittämisyhdistyksen järjestämien tilaisuuksien osallistujien määrä.

Palvelurakenteen uudistumista voidaan mitata uusien palvelujen ja niistä hyötyvien asukkaiden määrällä.

Kehittämisstrategian tuloksia seurataan myös hankkeissa työskennelleiden naisten, miesten ja nuorten määrällä ja heidän työsuhteidensa laadulla.

6.4.5. Prioriteetit

Painotuksessa toteutetaan prioriteettia 6. Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla.

6.5. Aktiivinen asukas

6.5.1. Visio

"Alueen kulttuuritoiminta on vahvaa ja monimuotoista. Kulttuuria tehdään perinteitä kunnioittaen, mutta samalla myös kulttuuritoimintaa uudistaen. Asukkailla on palava halu kehittää omaa aluettaan yhteistyön kautta ja se ilmenee seudullisen yhteistyön ja viestinnän kautta."

6.5.2. Tavoitteet ja toimenpiteet

Edistää kulttuuritoiminnan kehittymistä monimuotoiseksi ja suvaitsevaksi, ihmisten arjessa mukana olevaksi vetovoima- ja hyvinvointitekijäksi, joka läpäisee koko yhteiskunnan. Vahvistaa kulttuurin avulla asukkaiden paikallista ja alueellista identiteettiä, huomioon ottaen osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin, viihtyvyyden, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden

näkökulman. Lisätä paikallisten kulttuuritoimijoiden yhteistyötä, osaamisen tasoa sekä vahvistaa luovien alojen yrittäjyyttä ja kulttuurimatkailua. Edistetään paikallista ja alueellista tapahtumatuotantoa. Kolmannen sektorin toimijoiden rooli vahvistuu tulevaisuudessa entisestään, kun toimijat ja resurssit kunnissa pienevät.

Parantaa nopean tietoverkkoyhteyden kautta kulttuurin saavutettavuutta. Tietoverkon kautta voi muun muassa seurata kulttuuritapahtumia ja sen avulla voidaan myös järjestää koulutusta. Osaamista sisällöntuotantoon, materiaalin esille laittamiseen ja ohjelmien seuraamiseen kehitetään alueella. Tulevaisuudessa on saatavilla paikalliskulttuuria myös digitoituna.

Kehitystyön onnistumisen edellytyksiä parannetaan vahvistamalla sitoutumista omaehtoiseen toimintaan ja kohottamalla paikallisten toimijoiden ja kehittäjien osaamisen tasoa. Tavoitteena on luoda Suupohjasta yhtenäinen, tulevaisuuteen luottava alue, jossa asukkailla, etenkin nuorilla, on halu omaksua uusia asioita, menestyä ja vaikuttaa asuinalueensa kehittämiseen. Ohjelmallinen kehittäminen ja hanketyö tarvitsevat jatkuvaa tiedotusta, aktivointia ja koulutusta. Tiedottamisella varmistetaan se, että alueen toimijat ovat tasa-arvoisesti tietoisia eri kehittämismahdollisuuksista. Koulutuksen ja valmennuksen kautta voidaan myös vahvistaa eri toimijaryhmien yhteisöllisyyttä. Lisähaastetta alueen kehittämiseen tuovat kansainvälisen talouden ja teknologian kiihtyvä muutos.

Vahvistetaan alueen nuorten osallistumisen, vaikuttamisen, kouluttautumisen, työllistymisen ja yrittämisen mahdollisuuksia. Tuetaan nuorten omaehtoista toimintaa ja aktivoidaan heitä kehittämään omaa asuinalueensa. Edistetään nuorten sosiaalista osallisuutta ja ehkäistään nuorten syrjäytymistä. Luodaan alueelle innovatiivisia oppimisympäristöjä. Toimia voidaan tukea monikanavaisesti (ESR-rahoitus).

Edistetään myös ikäihmisten hyvinvointia ja osallisuutta kehittämistyöhön.

Suupohjan yritykset tarvitsevat lisää koulutettua työvoimaa. Yksi vaihtoehto on rekrytoida työntekijöitä ulkomailta. Työntekijöiden rekrytoinnissa tulee huomioda, että ihmiseltä ei voi ostaa pelkästään työpanosta, vaan mukana saamme usein myös hänen perheensä. Suupohjassa tulee kiinnittää maahanmuuton onnistumiseksi huomiota yleiseen kansainvälistymiskasvatukseen ja maahanmuuttajille tulee tarjota laadukkaat kotouttamispalvel-

lut, joiden kehittämistä ja toteuttamista voidaan tukea monikanavaisesti (ESR-rahoitus).

Suupohjassa on paljon hyödyntämättömiä mahdollisuuksia ja resursseja ajatellen kansainvälistymistä. Vapaa-ajan järjestöille tulee tarjota lisää tietoa ja apua kansainvälisen toiminnan aikaansaamiseksi. Elinkeinoelämän ja hallinnollisten organisaatioiden puolella kansainvälistymisen esteenä on enemmän resurssien ja tiedon puute. Edistetään alueen kansainvälistymistä.

Suupohjan seudun vahvuus on yhteisöllisyys ja eri toimijoiden perinteinen ja laaja-alainen yhteistyö. Yhteisöllisyys näkyy vahvana kylä- ja järjestötoimintana sekä toisaalta seudun eri toimijoiden välisenä kehittämiskumppanuutena. Paikallisella kulttuurilla ja viestinnällä on tärkeä rooli yhteisöllisyyden luomisessa. Tuetaan yhteisöllisyyttä lisääviä toimia ja eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Alueen vahvuuksia tulee hyödyntää myös alueen markkinoinnissa.

6.5.3. Ympäristö, innovaatiot ja ilmastonmuutos

Kulttuuriympäristön kehittäminen ja kunnostaminen tuo hyvinvointia alueelle monella tapaa.

Tietoverkon hyödyntäminen kulttuurin saralla tuo paljon uusia mahdollisuuksia, koska nopeiden yhteyksien ja uuden teknologian avulla voidaan viedä esimerkiksi eri harrastuksia ja koulutuksia jokaiseen alueemme kuntaan ja kotiin.

6.5.4. Mittarit

Alueen kulttuuritoiminnan kehittämistä seurataan rahoitettujen hankkeiden määrällä. Suupohjalaisten aktivoitumista mitataan erilaisten aktivointi- ja tiedotustilaisuuksien ja niihin osallistuneiden henkilöiden määrällä. Osaamisen tason nousua seurataan koulutushankkeiden ja niihin osallistuneiden henkilöiden määrällä.

Nuorison aktivoitumista seurataan heidän itsensä suunnittelemien ja toteuttamien hankkeiden ja muiden nuorisoon liittyvien hankkeiden määrällä.

Kansainvälisen toiminnan aktiivisuutta osoittaa kansainvälisten hankkeiden määrä. Myös toteutettujen esiselvitysten määrä kertoo alueen halukkuudesta ja valmiudesta kansainvälistymiseen. Alueen toimijoita kansainvälistymiseen kannustaa erilaisten aiheeseen liittyvien tilaisuuksiin osallistuminen.

Kehittämisstrategian tuloksia seurataan myös hankkeissa työkennelleiden naisten, miesten ja nuorten määrällä ja heidän työsuhteidensa laadulla.

6.5.5. Prioriteetit

Painotuksessa toteutetaan prioriteettia 6. Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla.

6.6. Kehittämisstrategian indikaattorit ja tavoitteet (viereinen sivu)

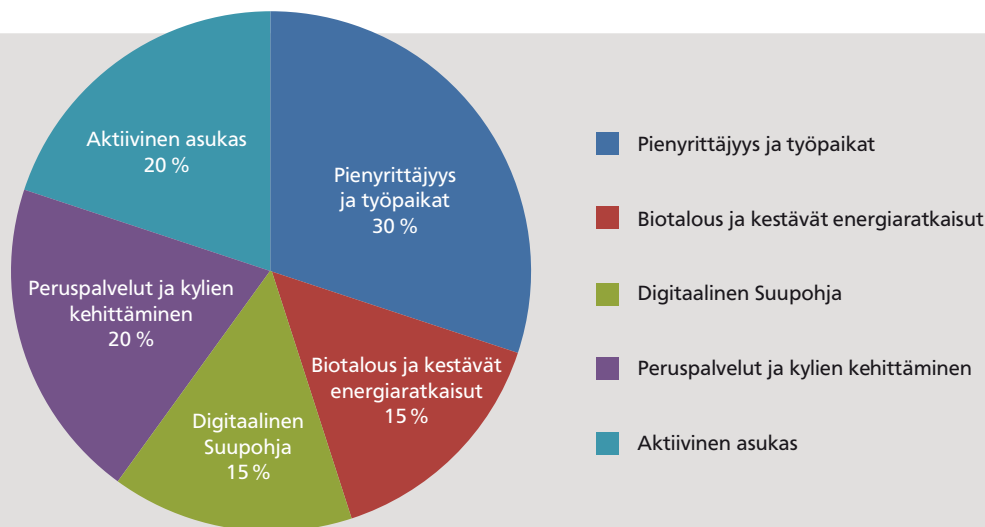
Rahoitettavien hankkeiden käsittelyssä käytetään valintakriteereitä, jotka on esitelty liitteessä 12. Kriteerit tulevat yhdistyksen nettisivuille etukäteen tutustuttavaksi ja hankkeiden arvionti dokumentoidaan aina hallituksen tai jaoston kokouspöytäkirjoihin.

Indikaattori	Toimintaraha	Pienyrittäjyys ja työpaikat	Biotalous ja kestävät energiaratkaisut	Digitaalinen Suupohja	Peruspalvelut ja kylien kehittäminen	Aktiivinen asukas	Yhteensä
Hankkeiden lukumäärä	1	64	15	15	30	25	150
Yhteistyöhankeiden lukumäärä					4	4	8
Alueiden välisen hankkeet					2	2	4
Kansainväliset hankkeet					2	2	4
Hankkeissa mukana olleet yritykset		20	10	10	10		50
Yritystukien lukumäärä		57	5	5	3		70
Uusien yritysten lukumäärä		30	5	5	5		45
Miehet		17	5	2	2		26
Naiset		10		1	2		13
Alle 35 v		3		2	1		6
Yritysten yhteishankkeiden lukumäärä		1	1				2
Hankkeen aikana työllistyneet		10	12	12	21	15	70
Miehet		7	12	7	6	4	36
Naiset		2		1	13	7	23
Nuoret (alle 35 v)		1		4	2	4	11
Hankkeen aikana työllistyneet (htv)		10	12	12	21	15	70
Miehet		7	12	7	6	4	36
Naiset		2		1	13	7	23
Nuoret (alle 35 v)		1		4	2	4	11
Hankkeiden ja yritystukien tuloksena syntyneet työpaikat		40	2	2	4		48
Miehet		25	2	1	1		29
Naiset		13			2		15
Alle 35 v		2		1	1		4
Biotalouteen ja kestäviin energiaratkaisuihin liittyvät hankkeet			15				15
Asumisen kehittämiseen liittyvät hankkeet						5	5
Kylien kehittämiseen liittyvät hankkeet				5	15	5	25
Seutuverkkoon liittyvät investoinnit				5			5
Ympäristöä parantavat toimenpiteet					5		5
Hankkeessa tehty talkootyö (h)		200	500	6000	10000	10000	26700
Aktivointitilaisuuksien määrä	25					20	45
Aktivointitilaisuuksiin osallistuneiden määrä	1100					400	1500
Miehet	400					150	550
Naiset	650					200	850
Alle 35 v	50					50	100
Tiedotustilaisuuksien määrä	4					2	6
Tiedotustilaisuuksiin osallistuneiden määrä	35					10	45
Miehet	15					5	20
Naiset	8					3	11
Alle 35 v	2					2	4
Syntyneet uudet palvelut		50	10	10	30	2	102
Uusista palveluista hyötynneet		38000	8000	8000	25000	1000	80000
Miehet		15000	3000	3000	8000	300	29300
Naiset		15000	3000	3000	12000	300	33300
Alle 35 v		8000	2000	2000	5000	400	17400
Koulutushankkeiden lukumäärä		1	1	2	2	5	11
Koulutukseen osallistuneet		20	20	60	100	150	350
Miehet		12	18	30	40	40	140
Naiset		6		15	30	60	111
Alle 35 v		2	2	15	30	50	99
Kulttuurihankkeiden lukumäärä					2	10	12
Nuorisohankkeiden lukumäärä		1		1	3	4	9

7. KEHITTÄMISSTRATEGIAN RAHOITUSSUUNNITELMA

Kehittämistrategian kokonaisbudjetti on 12.123.076,00 euroa. Strategian painotusten suhteen rahoituksen on suunniteltu jakautuvan seuraavasti:

**Hanke-
rahoituksen
jako
painotuksien
välillä:**

Hankerahoituksen painotukset	Osuus hankerahoituksesta	€
1. Pienyrittäjyys ja työpaikat	30 %	3.186.624,00 €
2. Biotalous ja kestävät energiaratkaisut	15 %	1.593.311,00 €
3. Digitaalinen Suupohja	15 %	1.593.311,00 €
4. Peruspalvelut ja kylien kehittäminen	20 %	2.124.415,00 €
5. Aktiivinen asukas	20 %	2.124.415,00 €
Hankerahoitus yhteensä	100 %	10.622.076,00 €

Toimintaraha	Osuus julkisesta hankerahoituksesta	€
- Toimintakustannukset		1.050.700,00 €
- Aktivointi ja toiminnan edistäminen		450.300,00 €
Toimintaraha yhteensä	19 %	1.501.000,00 €

Kokonaisrahoitus	12.123.076,00 €
-------------------------	------------------------

Kehittämistrategian rahoitussuunnitelma on seuraava:

Euroopan unioni	42 % julkisesta kehyksestä	3.309.600,00 €
Valtio	38 % julkisesta kehyksestä	2.994.400,00 €
Suupohjan alueen kunnat	20 % julkisesta kehyksestä	1.576.000,00 €
Julkinen rahoitus yhteensä	65 % koko rahoituksesta	7.880.000,00 €
Yksityinen rahoitus	35 % koko rahoituksesta	4.243.076,00 €
Kokonaisrahoitus		12.123.076,00 €

Lisäksi hyödynnämme kehittämisstrategiamme toteutuksessa EAKR- ja ESR-ohjelmien rahoitusta mahdollisuuksien mukaan.

8. KEHITTÄMISSTRATEGIAN YHTEISTYÖ, YHTEENSOPIVUUS JA TÄYDENTÄVYYS ALUEEN MUIDEN OHJELMIEN KANSSA

8.1. Kansallinen alueiden/toimintaryhmien välinen yhteistyö

Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan Leader-ryhmät ovat viime vuosina tehneet johdonmukaista ja tuloksellista yhteistyötä muun muassa kansainvälistymiseen, viestintään ja kylien kehittämiseen liittyen. Erityisesti yhteistä viestintää kehitetään tulevalle ohjelmakaudella, koska sähköinen haku tuo viestinnälle uusia haasteita ja toisaalta myös maakunnallisen Leader-verkoston kehittäminen vaatii viestinnän kehittämistä. Yhteisviestinnän teemoiksi on valittu muun muassa maakunnalliset tapahtumat, ryhmien välisen ja ryhmien sisäisen viestinnän laadun ja toimintamallien kehittäminen ja järjestelmällinen hyvistä käytännöistä ja toiminnan tuloksista tiedottaminen. Leader-ryhmien välistä yhteistyötä aiotaan myös laajentaa tulevalle ohjelmakaudella koskemaan uusia teemoja, joista esimerkkinä ympäristö. Yhteistyön tuloksia ja tulevaisuutta mietitään käynnissä olevassa Etelä-Pohjanmaan LEADER-ryhmien yhteishankkeessa, jonka tulokset tulevat käyttöömmme uutta ohjelmakautta silmälläpitäen. Yhteistyön kautta löytyy alueidemme ihmisille, yrityksille ja yhteisöille hyviä yhteistyökumppaneita ja riittävän laajoja toteutusalueita laajempaakin yhteistyötä ajatellen. Yhteistyön kautta myös ryhmien oma toiminta kehittyy toisilta oppimalla. Etelä-Pohjanmaan LEADER-ryhmät aikovat tehdä tulevaa ohjelmakautta ja paikallisten kehittämisstrategioiden toteutusta koskien keskinäisen yhteistyösopimuksen.

Yhteistyötä jatketaan kaikkien Suomen LEADER-ryhmien kanssa esimerkiksi Leader-brändityön edistämiseksi ja Leader-asiamies -toiminnan jatkamiseksi.

8.2. Kansainvälinen yhteistyö

Ohjelmakaudella 2007-2013 ei kansainvälinen yhteistyö käynnistynyt Suupohjassa toivotulla tavalla. Muutamia esiselvityksiä alueella toteutettiin ja palkattuna oli myös kansainvälisten asioiden koordinaattori mutta näistä toimenpiteistä huolimatta ei yhtään varsinaista kansainvälistä yhteistyöhanketta saatu aikaan. Esiselvityshankkeiden toimet kohdistuivat Ruotsiin, Puolaan ja Viroon ja niiden kautta saatiin luotua hyviä kontakteja edellä mainittujen maiden toimijoihin ja näin yhteistyön syventäminen pitäisi olla tulevaisuudessa helpompaa. Suunnitelmia on tehty jo muun muassa yrittäjien yhteistyön, lähiruuan ja ystävyyskylätoiminnan saralle.

8.3. Suupohjan kehittämisstrategian yhteensopivuus ja täydentävyys alueen muiden ohjelmien kanssa

Suupohjan kehittämisstrategia ja LEADER-toimintatapa täydentävät muuta, pitkälti julkisyhteisöjen vetämää kehittämistoimintaa tarjoten muun muassa erilaisille yhteisöille ja yrityksille mahdollisuuden osallistua alueen kehittämiseen. LEADER-rahoituksen kautta voidaan helpommin kokeilla myös innovatiivisia ja pilottiluonteisia hankkeita. Kehittämisstrategia on yhdenmukainen muiden Suupohjan ja maakunnan kehittämisohjelmien ja -suunnitelmien kanssa.

Paikallisen kehittämisstrategian laaja-alaisuus, aktiivinen tiedotus ja kehittämistyön valmennus täydentävät uudella ohjelmakaudella muita ohjelmia. Suupohjan Kehittämisyhdistys ry tulee hakemaan rahoitusta strategialleen mahdollisuuksien mukaan monirahastoisesti. Yhdistys toimii myös "syöttäjänä" alueen ja Etelä-Pohjanmaan muihin EU- ja kansallisiin kehitysohjelmiin.

Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymän (SEK) kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. SEK toimii aktiivisena hankehakijana ja on toiminut niin hankkeiden toteuttajana kuin hallinnoijana aiemmillä Leader-kausilla. Erityisesti yritysryhmähankkeita on toteutettu yrittäjien ja SEK:n yhteistyön kautta alueellamme useita. Leader-yritystukihakemuksia tulee alueen elinkeinoasiamiesten kautta sisään todella merkittävä määrä. Yhteistyötä tehdään myös muun muassa seututiedottamisen saralla. SEK on hallinnoinut aiemmin alueemme aluekeskus- ja kansallinen koheesio- ja kilpailukykyohjelmia. Tällä hetkellä Työ- ja elinkeinoministeriö käynnistää neljä pilottia erityisesti seutukaupunkien sekä kasvusopimusmenettelyn ulkopuolisten maakuntakeskusten kilpailukyyn ja yhteistyön edistämiseksi. Yhtä piloteista, Älykkään ja vihreän kasvun kaupungit, hallinnoi Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymä yhteistyössä Kauhajoen ja Kurikan kaupunkien kanssa.

Etelä-Pohjanmaan LEADER-ryhmät toimivat alueellista maaseudun kehittämissuunnitelmaa valmistelevan työryhmän vetäjinä kylätoiminnan osalta. Työryhmän vetäminen edellytti osallistumista myös kaikkien työryhmien yhteiskokouksiin ja näin ollen ohjelmien yhteensovitus tuli tehtyä melko perusteellisesti. Yhteensovitusta on tehty myös hanke- ja yritystukien osalta ja samalla on mietitty hyviä toimintatapoja hankkeiden käsittelyyn tulevalle ohjelmakaudella. Sopimus yhteensovituksista Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa liitteessä 9.

VALINTAKRITEERIT JA NIIDEN KÄYTTÖ

Hankkeen nimi: _____

Hankkeen hallinnoija: _____

- Hankkeiden tulee täyttää kaikki pakolliset kriteerit.
- Hankemuodoille on lisäksi määritelty erilliset valintakriteerit, joista kustakin saa yhden pisteen.
- Kullakin hankemuodolla on erillisestä valintakriteeristöstä vähimmäispistemäärä, jonka tulee täyttyä.
- Rahoituspäätöksiä tehtäessä hankkeet asetetaan hankemuodoittain tärkeysjärjestykseen pisteytykseen perustuen.
- Valintapäätöksen tekee Leader-ryhmän hallitus.
- Teemahakuun osallistuessaan hankkeen tulee lisäksi täyttää teemahankkeen pakolliset valintakriteerit.

KAIKILLE HANKKEILLE PAKOLLISET VALINTAKRITEERIT		Kyllä	ei
1.	Hanke toteuttaa Suupohjan paikallista kehittämisstrategiaa.		
2.	Hanke on Leader-ryhmien ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen yhteisten rahoituslinjausten mukainen.		
3.	Hanke on realistinen ja toteuttamiskelpoinen.		
4.	Hakijalla on taloudelliset ja toiminnalliset kyvyt toteuttaa hanke.		
5.	Hankkeen hyödyt tai tulokset kohdistuvat Suupohjaan.		
6.	Hankkeen kustannusarvio on realistinen hankesuunnitelmassa.		

YRITYSHANKKEIDEN VALINTAKRITEERIT		Toteutuu = 1 p
1.	Hankkeen avulla luodaan tai säilytetään työpaikkoja.	
2.	Hankkeen toimet tukevat yrityksen kasvua.	
3.	Hankkeella parannetaan yrityksen kannattavuutta tai kilpailukykyä.	
4.	Hanke on innovatiivinen tai pilottiluonteinen.	
5.	Hanke luo uusia tai kehittää olemassa olevia tuotteita tai palveluita.	
6.	Hankkeessa käytetään uusia toimintatapoja tai – malleja.	
7.	Hanke tehostaa yrityksen resurssien käyttöä tai tuotantomenetelmiä.	
8.	Hankkeella on positiivisia kerrannaisvaikutuksia alueella.	
9.	Hanke edistää yhteistyötä tai verkostoitumista.	
10.	Hankkeella vähennetään alueen ulkopuolista tuontia tai edistetään vientiä.	
pisteet yhteensä		
vähimmäispistemäärä		4

KEHITTÄMISHANKKEIDEN VALINTAKRITEERIT		Toteutuu = 1 p
1.	Hankkeen tarve, idea tai toteutustapa on lähtöisin alueelta.	
2.	Hanke parantaa alueen osaamisen tasoa.	
3.	Hanke lisää yhteisöllisyyttä tai vahvistaa paikallista identiteettiä.	
4.	Hanke lisää viihtyvyyttä tai alueen vetovoimaisuutta.	
5.	Hanke tukee kestävästä kehitystä tai sillä on positiivisia ympäristövaikutuksia.	
6.	Hanke täydentää muuta alueen kehittämistoimintaa.	
7.	Toiminta jatkuu tai hankkeen tuloksia voidaan hyödyntää hankkeen jälkeen.	
8.	Hanke on innovatiivinen ja pilottiluonteinen.	
9.	Hanke lisää yhteistyötä tai verkostoitumista.	
10.	Hanke lisää nuorten osallistumisen mahdollisuuksia.	
pisteet yhteensä		
vähimmäispistemäärä		4

VALINTAKRITEERIT JA NIIDEN KÄYTTÖ

YHTEISÖINVESTOINTIHANKKEIDEN VALINTAKRITEERIT		Toteutuu = 1 p
1.	Hankkeen tarve, idea tai toteutustapa on lähtöisin alueelta.	
2.	Hanke lisää yhteisöllisyyttä tai vahvistaa paikallista identiteettiä.	
3.	Hanke lisää viihtyvyyttä tai alueen vetovoimaisuutta.	
4.	Hanke tukee kestäväää kehitystä tai sillä on positiivisia ympäristövaikutuksia.	
5.	Hanke on innovatiivinen ja pilottiluonteinen.	
6.	Hanke lisää yhteistyötä tai verkostoitumista.	
7.	Hanke lisää nuorten osallistumisen mahdollisuuksia.	
8.	Hanke luo uutta toimintaa.	
9.	Hanke parantaa kohteen energiataloutta.	
10.	Hakijalla on suunnitelma investoinnin ylläpidosta.	
pisteet yhteensä		
vähimmäispistemäärä		4

ALUEIDEN- TAI KANSAINVÄLISTEN HANKKEIDEN VALINTAKRITEERIT		Toteutuu = 1 p
1.	Tarve hankkeessa tehtävälle yhteistyölle löytyy paikallistasolta.	
2.	Hanke parantaa alueen osaamisen tasoa.	
3.	Hanke edistää alueen toimijoiden yhteistyötä tai verkostoitumista.	
4.	Hankkeen toimet tuovat alueelle lisäarvoa.	
5.	Hanke edistää alueen kansainvälistymistä.	
6.	Hankesuunnitelmassa on huomioitu yhteistyön tai toiminnan jatkuminen hankkeen jälkeen.	
7.	Hanke lisää toimijoiden kiinnostusta oman alueensa kehittämiseen.	
8.	Hanke lisää nuorten osallistumisen mahdollisuuksia.	
9.	Hankkeessa hyödynnetään tai kehitetään uusia yhteistyömuotoja.	
10.	Hanke parantaa alueen kilpailukykyä.	
pisteet yhteensä		
vähimmäispistemäärä		4

TEEMAHANKKEIDEN LISÄVALINTAKRITEERIT		Kyllä	ei
1.	Hanke toteuttaa Leader-ryhmän asettamaa teemaa.		
2.	Hanke toteuttaa teemahankkeelle laadittuja rahoitus- tai muita ehtoja.		

UUDET TUULET

Suupohjan paikallinen kehittämisstrategia 2014-2020